

ΕΠΙΜΕΛΟΥΜΑΙ

Τρίμηνη Έκδοση Επιμελητών Ανηλίκων Δικαστηρίων Ανηλίκων
Περίοδος Γ' - Τεύχος 1 - Οκτώβριος - Δεκέμβριος 2010

ΥΠΗΡΕΣΙΕΣ ΕΠΙΜΕΛΗΤΩΝ ΑΝΗΛΙΚΩΝ

As συστηθούμε...

ΠΟΙΟΙ ΕΙΜΑΣΤΕ

Συγκροτούμε περιφερειακές υπηρεσίες του Υπουργείου Δικαιοσύνης που λειτουργούν στο πλαίσιο του Δικαστηρίου Ανηλίκων στην έδρα κάθε Πρωτοδικείου. Οι υπηρεσίες συστήθηκαν με τη σημερινή τους μορφή το 1976 (σύμφωνα με τον Ν. 378/76) και η λειτουργία τους ρυθμίζεται από

Σωφρονιστικής Αγωγής Ανηλίκων.

Είμαστε ο κύριος δημόσιος φορέας εξωδρυματικής μεταχείρισης ανηλίκων (8-18 ετών) που έχουν διαπράξει αδίκημα ή διατρέχουν τον κίνδυνο να γίνουν δράστες αξιόποινων πράξεων.

Ο κλάδος των Επιμελητών χαρακτηρίζεται από διεπιστημονικότητα, καθώς περιλαμβάνει επαγγελματίες διαφορετικών επιστημονικών κλάδων (όπως Κοινωνιολογίας, Νομικής, Κοινωνικής Ανθρωπολογίας, Ψυχολογίας, Κοινωνικής Εργασίας).

ΠΟΙΟΥΣ ΕΞΥΠΗΡΕΤΟΥΜΕ

● Ως Επιμελητές Ανηλίκων συνεργαζόμαστε με ανηλίκους που έχουν τελήσει αδικήματα του Ποινικού Κώδικα, δηλ. έχουν διαπράξει αξιόποινες πράξεις για τις οποίες, ανάλογα με το τι προβλέπει ο Νόμος, θα δικάσουν από το Μονομέλές ή το Τριμελές Δικαστήριο Ανηλίκων. Η συνεργασία μας με τους ανηλίκους στοχεύει στο να κινητοποιήσουμε κατάλληλα τους ίδιους, αλλά και το οικογενειακό τους περιβάλλον, ώστε να μην επαναλάβουν την ίδια ή άλλη παραβατική πράξη.

● Επίσης, σε επίπεδο πρόληψης ασχολούμαστε με τις περιπτώσεις ανηλίκων που βρίσκονται σε κίνδυνο εμπλοκής με παραβατικές πράξεις.

συνέχεια σελ. 16

Χάραγμα σε πέτρα,
Βάσω Καράκη

το Π.Δ. 49/79. Η επιμέλεια, η οργάνωση της λειτουργίας και η εποπτεία τους ανήκουν στο Τμήμα Πρόληψης Εγκληματικότητας και Κοινωνικής Ένταξης Νέων, της Διεύθυνσης Πρόληψης Εγκληματικότητας και

Διαβάστε ακόμη ...

- Το Ταξίδι στη Φινλανδία σελ.4
- Συνέδριο στη Σουηδία σελ.5
- Κοινωνικής εργασίας σελ.6
- Κακοποίηση ανηλίκων σελ.10 & 14
- Διαπολιτισμική επιμόρφωση επιμελητών ανηλίκων σελ. 11
- Ομαδική εποπτεία σελ. 13

ΑΝΑΓΚΑΙΕΣ ΒΕΛΤΙΩΣΕΙΣ ΤΗΣ ΠΟΙΝΙΚΗΣ ΝΟΜΟΘΕΣΙΑΣ ΓΙΑ ΤΟΥΣ ΑΝΗΛΙΚΟΥΣ ΔΡΑΣΤΕΣ

Αφού πέρασαν 6 χρόνια από την ψήφιση και εφαρμογή του Ν. 3189/2003 που αναθεώρησε το ποινικό δίκαιο των ανηλίκων, επιχειρήθηκε πρόσφατα με το Ν.3860/2010 νέα τροποποίηση των διατάξεων του. Η πρωτοβουλία αυτή εκτιμούμε ότι σκοπό είχε να αντιμετωπίσει με τρόπο συστηματικότερο και πληρέστερο τα κενά και τις αδυναμίες που εντοπίστηκαν κατά την εφαρμογή του.

Οι σημαντικότερες τροποποιήσεις που υλοποιήθηκαν με τον παραπάνω νόμο αναφέρονται σε τρεις τομείς: στα θέματα του ποινικού σωφρονισμού με τη μεταβολή διατάξεων του Ποινικού Κώδικα, στις δικονομικές εγγυήσεις με την τροποποίηση διατάξεων του Κώδικα Ποινικής Δικονομίας, και τέλος στον τομέα της πρόληψης.

Ειδικότερα :

● Τροποποιείται το άρθρο 54 του Ποινικού Κώδικα, ώστε να μην είναι δυνατόν πλέον ο ποινικός σωφρονισμός να έχει διάρκεια μεγαλύτερη των 10 ετών. Μόνο σε εξαιρετικές περιπτώσεις, ιδιαίτερα σοβαρών εγκλημάτων το ανώτατο όριο μπορεί να ανέρχεται στα 15 έτη.

● Στους ανηλίκους μέχρι το 15ο έτος της ηλικίας τους μπορούν να επιβάλλονται μόνο αναμορφωτικά ή θεραπευτικά μέτρα, τα οποία κατά την κρίση του Δικαστηρίου θα μπορούν να εκτείνονται μέχρι το 25ο της ηλικίας τους. Υιοθετείται με τον τρόπο αυτό η διεθνής τάση, σύμφωνα με την οποία το μεταβατικό στάδιο προς την ενηλικίωση έχει σήμερα σημαντικά παραταθεί.

συνέχεια σελ. 8,9

editorial

Και να που ήρθε η στιγμή να "ζαναξεκινήσουμε" την έκδοση ενημερωτικού δελτίου στον κλάδο των Επιμελητών. Και λέμε ζαναξεκινήσουμε γιατί στον κλάδο προϋπήρχε έκδοση. Το τελευταίο τεύχος εκδόθηκε το τρίμηνο "Ιούνιος-Σεπτέμβριος 1978", μόλις 32 χρόνια πριν. Τρομακτική απόσταση θα παρατηρούσε πιθανά ο "ιστορικός του μέλλοντος" της Υπηρεσίας.

Ήρθε όμως η στιγμή έστω και τόσο αργά να πάρουμε τη σκυτάλη και να συνεχίσουμε το έργο των συναδέλφων μας.

Το εγχείρημα δεν ήταν εύκολο. Η σκέψη για έκδοση περιοδικού υπάρχει εδώ και πολλά χρόνια. Αυτό που έλειπε ήταν η οργάνωση, η μεθοδικότητα και ο συντονισμός μεταξύ μας. Το θέμα επαναπροσδιορίστηκε στο Σύνδεσμο Επιμελητών (ΣΕΔΑ) και αποφασίστηκε το ταμείο να καλύψει το κόστος της έκδοσης.

Ακολούθησε η συγκρότηση της Συντακτικής Επιτροπής, τα μέλη της οποίας ξεκίνησαν με κέφι, όρεξη και μεράκι. Η ευθύνη και η αγωνία, μεγάλη ως προς την επιτυχία του τεύχους.

Το πρώτο μας τεύχος είναι απόπειρα εκδοτική. Ένα πείραμα αν θέλετε, προκειμένου να προσδιορίσουμε την ταυτότητά μας, το στυλ και το ύφος μας. Κάθε κείμενο είναι αποδεκτό αρκεί να είναι ενυπόγραφο όταν σχετίζεται με έκφραση γνώμης, άποψης, καταγγελίας...

Στόχος μας είναι να ανοίξουμε ένα δίαυλο επικοινωνίας, να ανταλλάξουμε απόψεις, να γνωριστούμε καλύτερα, να προβληματιστούμε, να ενημερωθούμε...να μοιραστούμε τη μεγάλη επαγγελματική ευθύνη που αναλογεί σε έναν μικρό αριθμητικά κλάδο.

Το περιοδικό μπορεί να φιλοξενεί επιστημονικά άρθρα, απόψεις, νέα και ειδήσεις που αφορούν τον κλάδο, βιβλιοπαρουσιάσεις, νέα πολιτιστικά και ότι άλλο μας προτείνετε.

Επόμενος στόχος μας είναι η έντυπη μορφή να συνοπράξει και με την ηλεκτρονική ανάρτηση και δημοσιοποίηση του περιοδικού μέσω υπερσυνδέσεων (links) σε διάφορους ιστότοπους (sites).

Σας παραδίδουμε το πρώτο τεύχος που κρατάτε και ελπίζουμε να μην απογοητευτούμε από την κριτική σας, προκειμένου να συνεχίσουμε και στο επόμενο τεύχος μετά από τρεις μήνες.

Περιμένουμε τις απόψεις σας, τις υποδείξεις σας, τη βοήθειά σας.

Η κριτική σας είναι ευπρόσδεκτη και αναγκαία προκειμένου να υπάρχει βελτίωση και εξέλιξη.

Καλό μας ξεκίνημα!

"Καταλύτης για την περαιτέρω ανάπτυξη του κλάδου"

Προλογίζει η κ. Αγγελική Πιτσελιά, Αναπλ. Καθηγήτρια Εγκληματολογίας του Αριστοτέλειου Πανεπιστημίου Θεσσαλονίκης.

Το επιστημονικό περιοδικό "Επιμελούμαι" του κλάδου των Επιμελητών Ανηλίκων των Δικαστηρίων Ανηλίκων επανεκδίδεται μετά την παρέλευση τριών δεκαετιών. Σκοπός του είναι η παροχή δυνατότητας έρευνας, μελέτης και συζήτησης θεμάτων που αφορούν το σύστημα δικαιοσύνης ανηλίκων για τη συνεχή βελτίωση του επαγγελματικού προφίλ και των ικανοτήτων των επιμελητών ανηλίκων παράλληλα με την ανανέωση της ποιότητας και της αποτελεσματικότητας της Υπηρεσίας.

Ως πρόεδρος του Κεντρικού Επιστημονικού Συμβουλίου για την πρόληψη και την Αντιμετώπιση της Θυματοποίησης και της Εγκληματικότητας των Ανηλίκων (Κ.Ε.Σ.Α.Θ.Ε.Α) σας ευχαριστώ θερμά για την τιμή που μου κάνατε να προλογίσω αυτή τη συλλογική προσπάθεια επανέκδοσης του περιοδικού. Εύχομαι η έναρξη αυτής της δημοσίευσης να καταστεί καταλύτης για την περαιτέρω ανάπτυξη του κλάδου των Επιμελητών Ανηλίκων.

Σας διαβεβαιώνω ότι **αναγνωρίζουμε την πολύτιμη συμβολή σας στην ορθολογική και ανθρωπιστική απονομή δικαιοσύνης σε ανηλίκους.**

Στο πλαίσιο της εθελοντικής μας δράσης θα έχετε την αμέριστη συμπαράστασή μας στην ευόδωση των στόχων σας, που σε τελική ανάλυση δεν είναι άλλος από την ευημερία της νέας γενιάς.

Από το χτες στο σήμερα.....

Η ιδέα για ενημερωτικό δελτίο των επιμελητών ανηλίκων δεν είναι καινούργια. Στο παρελθόν είχαν γίνει δυο εκδοτικές προσπάθειες. Η πρώτη το 1963, όταν ο πρόεδρος του ΣΕΔΑ Κώστας Γιαννόπουλος εξέδωσε

δύο 4/φυλλα ενημερωτικά συνδικαλιστικά δελτία. Η δεύτερη το 1977 όταν επί διετία κυκλοφόρησαν επτά ενημερωτικά δελτία τριμηνιαίας περιοδικότητας. Αυτή τη δεύτερη εκδοτική προσπάθεια έχουμε την τύχη να μπορούμε

να την ξεφυλλίσουμε. Επονομάζεται Περίοδος Β'. Τα δελτία βρίσκονται αρχειοθετημένα στην Υπηρεσία της Αθήνας. Είναι οχτασέλιδα, δίχρωμα και πλούσια σε συνδικαλιστική δράση, κοινωνικό προβληματισμό και επιστημονικό ενδιαφέρον. Για μας σήμερα, είναι άκρως αποκαλυπτικά για την εποχή τους, αλλά και αναπάντεχα τόσο... σύγχρονα. Η ανήλικη παραβατικότητα δείχνει να προκαλεί σταθερά, αν όχι πιο έντονα, τον κλάδο μας.

Η Συντακτική Ομάδα των ενημερωτικών δελτίων 1977-78 συνέπιπτε με το ΔΣ του ΣΕΔΑ. Στα κείμενα

των πολύ αξιόλογων συναδέλφων (Σαλιτζόγλου, Τρωιάνου, Λούτσι, Κόνδωρου, Παπάζογλου, Λιαλιάση κ.ά.) αποτυπώνεται, μεταξύ άλλων, η αισιοδοξία της μεταπολίτευσης και του ακόμα κραταιού θεικισμού

(τυπολογία, συμπεριφορισμός και στατικοποίηση των κοινωνικών δεδομένων). Και η συμβουλή-ως προμετωπίδα- του Ξενοφώντα να αποπνέει ασφάλεια και γνώση: «Δοκεί αυτή η ηλικία μάλιστα επιμελείας δέισθαι».

Σήμερα, ζαναπνέουμε το νήμα της επικοινωνίας. Ελπίζουμε το περιοδικό να αποτελέσει πραγματικό μέσο επικοινωνίας, προβληματισμού και ανταλλαγής απόψεων και πρακτικών για όλους τους συναδέλφους του κλάδου μας. Το περιοδικό είναι, λοιπόν, για εμάς και ζητά από όλους μας σάρκα και οστά, για να έχει συνέχεια και να βγάλει... ελπίζουμε σύντομα...και διαδικτυακά φτερά....

Χριστίνα Μουσοπούλου
Επιμελήτρια ανηλίκων Πειραιά
chris.mou@windowslive.com

Συντακτική Επιτροπή:

1. Δελαβέκουρα Ευαγγελία, ΥΕΑ Αθηνών - 2. Γαλανού Χαρά, ΥΕΑ Αθηνών
3. Καρεφυλάκη Λέτα, ΥΕΑ Αθηνών - 4. Καφιέρης Φραγκίσκος, ΥΕΑ Αθηνών
5. Κογιαννάκη Εύα, ΥΕΑ Αθηνών - 6. Μουσοπούλου Χριστίνα, ΥΕΑ Πειραιά
7. Παπά Αγγελική, ΥΕΑ Αθηνών - 8. Πυκνή Μυρσίνη, ΥΕΑ Πειραιά

Επιμέλεια: Μουσοπούλου - Καρεφυλάκη

Σχεδιασμός - Συντονισμός: Πυκνή - Μουσοπούλου

Υπεύθυνος έκδοσης: Σύνδεσμος Επιμελητών Ανηλίκων Δικαστηρίων Ανηλίκων (ΣΕΔΑ)

Συγκρότηση του ΚΕΣΑΘΕΑ

Συγκροτήθηκε το Κεντρικό Συμβούλιο για την Πρόληψη και την Αντιμετώπιση της Θυματοποίησης και της Εγκληματικότητας των Ανηλίκων (ΚΕΣΑΘΕΑ), σύμφωνα με το Ν. 3860 που ψηφίστηκε τον Ιούνιο 2010 και αφορά στη βελτίωση της ποινικής νομοθεσίας για τους ανήλικους.

Αποστολή του ΚΕΣΑΘΕΑ είναι να δημιουργήσει ένα εθνικό δίκτυο για την προστασία των ανήλικων που βρίσκονται σε κίνδυνο, κυρίως μέσω της συγκρότησης ή της ανασυγκρότησης των Εταιρειών Προστασίας Ανηλίκων και της παρακολούθησης του έργου τους.

Από την Υπηρεσία Επιμελητών Ανηλίκων συμμετέχει ως τακτικό μέλος η κα Κογιαννάκη Εύα (Νομικός, Προϊσταμένη Τμήματος Δικασίμων Αθήνας) με αναπληρωματικό μέλος την κα Χατζηδήμου Όλγα (Νομικός, Πρώην Προϊσταμένη της Υπηρεσίας Επιμελητών Ανηλίκων Θεσσαλονίκης).

Το Συμβούλιο θα έχει ως έδρα του τη Θεσσαλονίκη, όπου και θα πραγματοποιούνται οι συνεδριάσεις. Η συμμετοχή των μελών του είναι τιμητική και άμισθη.

Ήδη η εναρκτήρια συνάντηση των μελών του Συμβουλίου έγινε στις 24/9/10. Ευχόμαστε στους συναδέλφους καλό ξεκίνημα στα νέα τους καθήκοντα και αναμένουμε με ενδιαφέρον το σχέδιο δράσης τους.

Με τηλεοπτικό και ραδιοφωνικό σποτ ήδη καλούνται Υπηρεσίες του Δημοσίου, Οργανισμοί Τοπικής Αυτοδιοίκησης, ιδιωτικοί φορείς, μη κυβερνητικές οργανώσεις που ασχολούνται με τους ανήλικους παραβάτες και τους ανήλικους σε κίνδυνο, σύλλογοι γονέων και κηδεμόνων ή ομάδες νέων να συμμετέχουν σε ιδρυτικές συνεδριάσεις του Δικτύου σε όλες τις πόλεις της Ελλάδας.

Όσοι ενδιαφέρονται μπορούν να επικοινωνήσουν με τους ανθρώπους του ΚΕΣΑΘΕΑ στα τηλέφωνα 2310- 379171, 364, 378 ή να στείλουν μήνυμα με μια απλή δήλωση συμμετοχής στην ηλεκτρονική διεύθυνση kesathea@justice.gr.

Υπενθύμιση

Υπενθύμιση: Σε αυτή τη φάση της ιστορίας, το μόνο έσοδο του Συλλόγου είναι οι συνδρομές από τα μέλη. Μην ξεχάσετε να πληρώσετε τη συνδρομή σας για το 2010. 20 ευρώ λοιπόν στον αριθμό λογαριασμού 21633012, Τράπεζα Κύπρου. (Δωρεές δεκτές!!!!!!).

ΤΑ ΝΕΑ ΤΟΥ ΣΕΔΑ

- Οι ταμίες μας με το αμείωτο πείσμα τους εξέδωσαν ΑΦΜ για τον Σύλλογο, που θα μας επιτρέψει να προβούμε σε περισσότερες δράσεις.

- Όποιος συνάδελφος επιμελητής ανήλικων επιθυμεί να λαμβάνει ηλεκτρονικά τα πρακτικά των συνεδριάσεων του ΔΣ του ΣΕΔΑ, ας το ζητήσει από τη Χριστίνα Μουτσοπούλου στο sedaepimelites@hotmail.com.

- Το ΔΣ ετοιμάζει την έκδοση τρίπτυχου- ενημερωτικού φυλλαδίου με την περιγραφή του ρόλου μας. Το κείμενο δημοσιεύεται στη σελίδα 1 του περιοδικού μας με τον τίτλο «Ας συστηθούμε...».

- Η Πρόεδρος και Αντιπρόεδρος του ΔΣ επισκέφθηκαν την «Επάνοδο», Κέντρο επανένταξης αποφυλακισμένων (ΝΠΙΔ υπό την εποπτεία του Υπουργείου Δικαιοσύνης), στην Αθήνα στις 6/10/10. Ενημερώθηκαν από την διευθύντρια κ. Μηλιώνη για τη δομή και λειτουργία του φορέα, τα εκπαιδευτικά- κοινωνικά προγράμματα που παρέχουν στους ανήλικους παραβάτες και τα ευρωπαϊκά προγράμματα, στα οποία συμμετέχει η «Επάνοδος». Διερευνήθηκε επίσης η συνεργασία των ΥΕΑ και της «Επάνοδος» σε μελλοντική δράση.

- Το Δ.Σ. συναντήθηκε με τη σύμβουλο του Υπουργού Δικαιοσύνης, Διαφάνειας και Ανθρωπίνων Δικαιωμάτων, κ. Λαμπάκη, στις 12/10/10 στην ΥΕΑ Αθήνας, με στόχο να συζητηθούν σοβαρά κλαδικά ζητήματα, τα οποία το Υπουργείο πρέπει να λάβει υπόψη, ώστε να δώσει τη δυνατότητα στον κλάδο μας να αναπτυχθεί ακόμα περισσότερο

Σύνθεση ΔΣ ΣΕΔΑ:

1. Δελαβέκουρα Ευαγγελία, Πρόεδρος, 210-8701305
2. Πυκνή Μυρσίνη, Αντιπρόεδρος, 210-4175795
3. Μουτσοπούλου Χριστίνα, Γραμματέας, 210-4173659
4. Τσέκερη Βίκυ, Ταμίας, ΥΕΑ Πειραιά, 210- 4175760
5. Καφιέρης Φραγκίσκος, Αναπληρωτής Γραμματέας, 210- 8701330
6. Καλογερά Βάσω, Αναπληρώτρια Ταμίας, ΥΕΑ Αθήνας, 210-8701333
7. Γεωργοπούλου Νικολέτα, Μέλος, ΥΕΑ Πύργου, 2610-34344.

Διεύθυνση: Δέγλερη 2, Αμπελόκηποι, Αθήνα, ΤΚ 11522

Τηλ.: 210- 8701300, 210- 4173659

email: sedaepimelites@hotmail.com

Το ταξίδι στη Φινλανδία

Το Μάιο του 2010 είχα την τύχη να συμμετάσχω στο φινλανδικό πρόγραμμα ανταλλαγής επαγγελματιών που ασχολούνται με ανθρωπιστικά επαγγέλματα, το οποίο διοργανώθηκε από τον παγκόσμιο σύλλογο Council for International Fellowship (CIF).

Στο πρόγραμμα συμμετείχαμε κοινωνικοί λειτουργοί, ειδικοί παιδαγωγοί, επιμελητές ανήλικων και ψυχολόγοι από οκτώ χώρες (Ινδία, Τσεχία, Τουρκία, Γερμανία, Κιργιστάν, Τανζανία, Ελλάδα και Φινλανδία). Η γλώσσα επικοινωνίας ήταν η αγγλική και η φιλοξενία προσφερόταν σε φινλανδικές οικογένειες.

Οι τέσσερις εβδομάδες διάρκειας του προγράμματος είχαν ως εξής: Δύο εβδομάδες στην πρωτεύουσα Χελσίνκι κατά τις οποίες επισκεφθήκαμε σχολεία και πανεπιστήμια, όπου μας παρουσίασαν το εκπαιδευτικό τους σύστημα, καθώς και διάφορους οργανισμούς, όπου μας ενημέρωσαν για την κοινωνική πολιτική και πρόνοια, το ασφαλιστικό σύστημα, για την οργάνωση και λειτουργία των δήμων, την αντιμετώπιση έκτακτων καταστάσεων, την ανακούφιση αστέγων, την αποκατάσταση αναπήρων, την ενίσχυση οικογενειών, ανέργων, τις προσπάθειες αντιμετώπισης του φαινομένου αλκοολισμού και ναρκωτικών, της ενδοοικογενειακής βίας κ.ά.

Στη συνέχεια για 10 ημέρες μας τοποθέτησαν σε υπηρεσίες σχετικές με το επάγγελμά μας. Συγκεκριμένα εργάστηκα σε Υπηρεσία Επιτήρησης παραβατών και αποφυλακισμένων στην πόλη Turku, όπου παριστάμην καθ' όλη τη διάρκεια του ωραρίου εντός του εργασιακού χώρου κοινωνικού λειτουργού και έλαβα μέρος σε meetings συναδέλφων και συνεδρίες με αποφυλακισμένους. Επίσης επισκεφθήκαμε μια φυλακή ανοικτού τύπου με πολύ ενδιαφέρουσα φιλοσοφία, όπως και φυλακή υψίστης ασφαλείας, κέντρο φιλοξενίας και αναμόρφωσης παραβατικών ανήλικων και των οικογενειών τους, καθώς και γραφείο διαμεσολάβησης, υπηρεσία που βοηθάει στην επίλυση των διαφορών από τους ίδιους τους εμπλεκόμενους.

Την τελευταία εβδομάδα επιστρέψαμε στην πρωτεύουσα και επισκεφθήκα την κεντρική Υπηρεσία Επιμελητών Ανήλικων, όπου συνομίλησα με συναδέλφους, εκπαιδευτικά πάνω στα εργαλεία που χρησιμοποιούν (ερωτηματολόγιο BARO) και μοιραστήκαμε τους προ-

βληματισμούς και τις ανησυχίες μας.

Το εντυπωσιακότερο από όλα είναι η τελείως διαφορετική θέση του ανήλικου παραβάτη. Κατά το φινλανδικό σύστημα το παιδί δε μένει ποτέ μόνο του. Είναι συνεχώς μαζί με τους γονείς του κατά την επαφή-εμπλοκή του με την αστυνομία και τη δικαιοσύνη. Σε κάθε αστυνομικό τμήμα εργάζεται κοινωνικός λειτουργός, στον οποίο παραπέμπεται ο ανήλικος μετά τη σύλληψή του και ο οποίος δουλεύει με το παιδί και την οικογένεια και παραπέμπει στη συνέχεια στον κατά τόπο αρμόδιο κοινωνικό λειτουργό.

Η παρουσία του κοινωνικού λειτουργού-επιμελητή ανήλικων και των γονέων καθ' όλη τη διάρκεια της αστυνομικής και δικαστικής ανάκρισης συμβαδίζουν με τη σύμβαση για τα δικαιώματα του παιδιού, που έχει επικυρώσει και η χώρα μας από το 1992 και συμβάλλει στη στήριξη του ανήλικου παραβάτη και την εξασφάλιση μιας καλύτερης και δικαιότερης μεταχείρισης με σκοπό την αποτροπή της υποτροπής και την πρόληψη. Φυσικά αντιλαμβάνομαι ότι είναι πολύ δύσκολο για την Ελλάδα και ιδίως σε αυτή τη φάση να προσλάβει κοινωνικούς λειτουργούς στα αστυνομικά τμήματα, αλλά η παρουσία γονέων είναι ανέξοδη και θα μπορούσε να γίνει μια ευκαιρία να ξεκινήσουμε την πρόληψη στην καρδιά της καταστολής.

Τέλος το πρόγραμμα μου έδωσε δύναμη να αντιμετωπίσω το τόσο γνώριμο φαινόμενο του burn-out και συνέβαλε στην κατανόηση ότι όλα αυτά που στη χώρα μας θεωρούνται ουτοπικά, σε άλλες χώρες είναι αυτονόητα και δεδομένα. Μου έδωσε ελπίδα για το μέλλον και κουράγιο για να συνεχίσω να πολεμώ ενάντια σε ατελείωτα εμπόδια.

Με την επιθυμία μέσα από αυτές τις σκέψεις να καταστεί ποιοτικότερο και αποδοτικότερο το έργο του επιμελητή ανήλικων και να βρει επιτέλους το παιδί τη θέση που αξίζει στην κοινωνία μας παραμένω στη διάθεσή σας για οποιαδήποτε πληροφορία.

Ελένη Χατζηβασιλείου
Επιμελήτρια ανήλικων Σερρών
xvasel79@yahoo.gr

28ος

Κλασικός Μαραθώνιος Αθηνών

Ο Επιμελητής Χρήστος Μούργκας (ΥΕΑ Πειραιά) συμμετείχε φέτος στον 28ο Κλασικό Μαραθώνιο Αθηνών που πραγματοποιήθηκε στις 31/10/2010. Ο φετινός μάλιστα Μαραθώνιος ήταν πολύ σημαντικός αφού συνέπεσε με τη συμπλήρωση 2.500 χρόνων από τη Μάχη του Μαραθώνα. «Όποιος τερματίσει στον αγώνα είναι νικητής», μας λέει, και εμείς οι συνάδελφοί του στον Πειραιά τον θαυμάζουμε για το πείσμα, τη δύναμη και τις αντοχές του.

Του ευχόμαστε βίον ανθόσπαρτον μιας και παντρεύτηκε την εκλεκτή της καρδιάς του πριν λίγο καιρό και να' ναι πάντα υγιής μεταφέροντας στους ανήλικους μηνύματα αισιοδοξίας.

2° Διεθνές Συνέδριο για την Συνέντευξη Κινητοποίησης στη Σουηδία

Στις 7, 8 και 9 Ιουνίου 2010 πραγματοποιήθηκε το 2ο Διεθνές Συνέδριο για τη Συνέντευξη Κινητοποίησης στη Στοκχόλμη της Σουηδίας με συμμετοχή 25 χωρών και 450 συνέδρων.

Οι συνέδροι προερχόμασταν από επαγγελματικούς χώρους όπως το σύστημα ποινικής δικαιοσύνης, καταστήματα κράτησης, νοσοκομεία, μονάδες απεξάρτησης, καθώς και ερευνητικούς και πανεπιστημιακούς χώρους. Ενδεικτικά αναφέρω το Πανεπιστήμιο της North Carolina (Η.Π.Α.), το Ψυχιατρικό Κέντρο του St. Hans (Δανία), το Karolinska Institute (Σουηδία), το Vera Institute of Justice (Σουηδία), την Υπηρεσία Επιμελητών και Καταστημάτων Κράτησης (Εσθονία), τη Σουηδική Γραμμή κατά του αλκοολισμού, τη Σουηδική Υπηρεσία Επιμελητών Κοινωνικής Αρωγής κ.α.

Πρωταγωνιστές υπήρξαν φυσικά οι Bill Miller και Steve Rollnick, εμπνευστές και πρώτοι που εφάρμοσαν τη συνέντευξη κινητοποίησης, αρχικά σε τοξικοεξαρτημένους και στην συνέχεια στην αντιμετώπιση του καπνίσματος, σε θέματα οικογενειακής υγείας κλπ.. Σήμερα η συνέντευξη κινητοποίησης χρησιμοποιείται ευρέως στην Αμερική και στην Δυτική Ευρώπη ως εργαλείο αλλαγής συμπεριφορών σε ψυχοθεραπευτικά, νομικά, ιατρικά και εκπαιδευτικά πλαίσια.

Πολλές από τις μελέτες που παρουσιάστηκαν στο συνέδριο προέρχονται από τον χώρο της δικαστικής ψυχιατρικής και της ποινικής δικαιοσύνης, π.χ. η εκπαίδευση στη συνέντευξη κινητοποίησης του προσωπικού σε κατάσταση κράτησης της Δανίας, με σκοπό τη βελτίωση της κοινωνικοποίησης των εγκλειστών ενώπιον της αποφυλάκισης τους ή, η εφαρμογή της συνέντευξης κινητοποίησης σε εφηβικούς πληθυσμούς της Ελβετίας με προβλήματα χειριστικής συμπεριφοράς.

Η συνέντευξη κινητοποίησης είναι μία ανθρωποκεντρική και συνεργατική μέθοδος που καθοδηγεί τον πελάτη, χρησιμοποιεί γλώσσα αλλαγής (change talk), και αντλεί από τον εξυπηρετούμενο την έκφραση των αναγκών και των μεταβολών που ο ίδιος θέλει, αλλά δεν μπορεί να πραγματοποιήσει, λόγω της αμφιθυμίας και των αντιστάσεών του.

Ως εργαλείο ή μέθοδος, η συνέντευξη κινητοποίησης

- αποβλέπει στην πρόκληση γλώσσας αλλαγής μέσα από τον διάλογο με τον εξυπηρετούμενο, σταθμίζοντας μαζί του τα υπέρ και τα κατά της αλλαγής.

- ανιχνεύει την γλώσσα διατήρησης, δηλαδή εκείνες τις εκφράσεις και σκέψεις που εκδηλώνουν εμμονή του εξυπηρετούμενου στην συμπεριφορά που επιχειρούμε να αλλάξουμε.

- αξιοποιεί τους ακραίους προβληματισμούς του πελάτη/ασθενή, που γεννώνται από την ανασφάλειά του ενώπιον της πρόκλησης για αλλαγή.

- διευκολύνει στον οραματισμό του μέλλοντος, στην διασαφήνιση των προσωπικών αξιών του πελάτη.

- χρησιμοποιεί ως υποστηρικτικά συστήματα τη μέθοδο του παράδοξου μηνύματος, καθώς και κλίμακες για τη μέτρηση της ετοιμότητας για αλλαγή και της αυτο-αποτελεσματικότητας.

- στοχεύει: α) στην αύξηση της αυτο-αποτελεσματικότητας του εξυπηρετούμενου (μέσω της ενσυναίσθησης, με αποφυγή της επιχειρηματολογίας από πλευράς του επαγγελματία, αλλά και με έμφαση στην εκάστοτε επιλογή του εξυπηρετούμενου) και β) στην συμπόρευση με την αντίσταση (με αναπλαισίωση, με στοχαστική / ανακλαστική ακρόαση, με μετατόπιση του επικέντρου της συζήτησης, με αποφυγή της διαφωνίας).

- αποβλέπει στην ανάπτυξη της απόκλισης, στο να καταδείξουμε δηλαδή στον εξυπηρετούμενο ότι απέχει από την αξιακή του πραγματικότητα και τις πεποιθήσεις του και να τονίσουμε την εικόνα που θα ήθελε να έχει και την εικόνα που έχει επί του παρόντος.

Εκτιμώ ότι το σημαντικότερο όλων, που αποτελεί έννοια κεντρικής σημασίας στην μέθοδο της συνέντευξης κινητοποίησης, είναι η θέση ότι το κίνητρο δεν είναι στατική παράμετρος (υπάρχει ή δεν υπάρχει στον θεραπευόμενο) αλλά διαπροσωπική διαδικασία (γεννιέται και ενισχύεται κατά τη συνδιαλλαγή με τον θεραπευτή μέσω της γλώσσας αλλαγής). Η παλαιότερη θέση ήταν ότι το κίνητρο ήταν μόνο θέμα του θεραπευόμενου, ενώ σήμερα θεωρείται πια πολύ σημαντικός ο ρόλος του θεραπευτή και η εμπλοκή του στην διαμόρφωση του κινήτρου του θεραπευόμενου.

Σχετική Βιβλιογραφία

S. Rollnick και W.R. Miller, *Κινητοποιητική Συνέντευξη: Προετοιμάζοντας Ανθρώπους για Αλλαγή*, (Μετάφραση Κ. Νικολάου, Ψυχίατρος) Ιατρικές εκδόσεις Λίτσας, 2010.

Χαρά Γαλανού

Επιμελήτρια ανηλικών Αθηνών

Αν θέλετε περισσότερες σχετικές πληροφορίες παρακαλώ γράψτε μου στο galanouh@otenet.gr

Η εναλλακτική «ποινική μεταχείριση»

Ο Ν. 3189/2003 (Αναμόρφωση της ποινικής νομοθεσίας ανηλίκων και άλλες διατάξεις) αποτέλεσε καινοτομία για τα ελληνικά δεδομένα και επέφερε σημαντικές αλλαγές στο σύστημα της ποινικής μεταχείρισης των ανηλίκων, προσθέτοντας νέα αναμορφωτικά μέτρα, όπως τη συνδιαλλαγή μεταξύ δράστη και θύματος για έκφραση συγγνώμης, την κυκλοφοριακή αγωγή και την παροχή κοινοφελούς εργασίας

Η σημασία εφαρμογής του νέου μέτρου

Η κοινοφελής εργασία έχει ιδιαίτερη αξία για τον ανήλικο παραβάτη διότι αποτελεί μια ξεχωριστή εμπειρία επανόρθωσης, «διόρθωσης» της πράξης. Οι κοινωνικοπολιτισμικές συνθήκες μέσα στις οποίες μεγαλώνουν οι σύγχρονοι νέοι είναι ιδιαίτερα δυσμενείς και διευκολύνουν την εκδήλωση μιας πληθώρας παραβατικών πράξεων και συμπεριφορών. Οι παραβατικές πράξεις δεν θα πρέπει να χαρακτηρίζουν τους νέους, να τους στιγματίζουν και να αποτελούν τροχοπέδη για την μετέπειτα εξέλιξή τους. Αυτή είναι άλλωστε και η ουσία εφαρμογής των αναμορφωτικών μέτρων. Αντιθέτως, χρειάζεται να τους δοθεί η δυνατότητα επανατοπής της διόρθωσης της πράξης μέσα από μια «δευτέρα ευκαιρία». Χρειάζεται να τους δοθούν ερεθίσματα- περισσότερο αναγκαία από ποτέ στις μέρες μας - επαναξιολόγησης του πλάνου ζωής τους, προκειμένου να κινητοποιηθούν προς θετική κατεύθυνση και να αναπτυχθούν. Έτσι επιτυγχάνεται διπλός στόχος: αναζήτηση παραγωγικών τρόπων διαμόρφωσης και εξέλιξης της ταυτότητάς τους και κοινωνική επανένταξη.

Οι απαραίτητες προϋποθέσεις

Η εφαρμογή του μέτρου της κοινοφελούς εργασίας έχει επομένως παιδαγωγικό και όχι τιμωρητικό χαρακτήρα. Γι' αυτό η εφαρμογή του μέτρου δεν θα πρέπει να είναι κάτι αποσπασματικό και άναρχο. Αντίθετα, το πρόγραμμα που καταρτίζεται πριν από την υποδοχή του ανηλίκου, στο πλαίσιο που θα παράσχει την κοινοφελή εργασία, πρέπει να είναι ολοκληρωμένο, με καταγεγραμμένες όλες τις ενέργειες στις οποίες θα συμμετάσχει, τον τόπο όπου θα εργάζεται, τον χρόνο που θα αφιερώνει, καθώς και σε ποιον θα αναφέρεται. Αυτό θα αποτελεί στην ουσία και το συμβόλαιο δέσμευσης μεταξύ του φορέα παροχής κοινοφελούς εργασίας, του ανηλίκου και της οικογένειάς του και της υπηρεσίας μας. Η εποπτεία του ανηλίκου από έναν καταρτισμένο επαγγελματία -από το εξειδικευμένο προσωπικό του πλαισίου - επιβάλλεται να είναι αποσαφηνισμένη, συστηματική και ανελλιπή. Έπειτα, το πρόγραμμα πρέπει να είναι εξατομικευμένο, ώστε να λειτουργεί ως μέσο κοι-

νωνικοποίησης και καλλιέργειας των δεξιοτήτων του. Να είναι φυσικά συμπληρωματικό του προγράμματος του σχολείου, της κατάρτισης ή της απασχόλησής του. Πρέπει να του καλλιεργεί αξίες όπως της συνεργασίας, της συμμετοχής στα κοινά και της υπευθυνότητας, αλλά και τεχνικές δεξιότητες που αφορούν στην χρήση Η/Υ, την γραμματειακή στήριξη, την αρχειοθέτηση κλπ. Παράλληλα, να γίνεται στήριξη και ενδυνάμωση των νέων με την συμμετοχή τους είτε σε ομαδικές διαδικασίες του φορέα, είτε σε ομάδες κινητοποίησης, εμφύχωσης, αυτογνωσίας κλπ που διοργανώνονται από τον ίδιο τον φορέα.

Προβλήματα και δυσκολίες εφαρμογής του αναμορφωτικού μέτρου

Θεωρώ σκόπιμο να τονίσω τα κενά της νομοθεσίας σε ό,τι αφορά την νέα αυτή πρόταση ποινικής μεταχείρισης των ανηλίκων, αλλά και τις δυσκολίες και τα εμπόδια που παρουσιάζονται κατά την προσπάθεια εφαρμογής της. Μεγάλο κενό αποτελεί το θέμα της ασφαλιστικής κάλυψης των νέων τόσο κατά την παραμονή τους στον χώρο παροχής κοινοφελούς εργασίας, όσο και κατά τον ερχομό και την αποχώρησή τους από αυτόν. Ακόμη, η μη ύπαρξη συγκεκριμένων- εξειδικευμένων για ανηλίκους φορέων παροχής κοινοφελούς εργασίας και η παραπομπή τους στη γενική λίστα φορέων του Υπουργείου Δικαιοσύνης Διαφάνειας και Ανθρωπίνων Δικαιωμάτων, αποτελεί έναν επιπλέον επιβαρυντικό παράγοντα. Η αδυναμία αντιμετώπισης από τους φορείς της διαφορετικότητας του νεαρού πληθυσμού δυσκολεύει ουσιαστικά την εφαρμογή του μέτρου. Δημιουργούνται ασάφειες και παρεξηγήσεις, που ωθούν τους επιμελητές να αναλώνουν πολλές εργατοώρες στην προσπάθεια να επιτύχουν την διασύνδεση με το εκάστοτε πλαίσιο, να δίνουν όσες εξηγήσεις μπορούν, να πείθουν και τελικά κάποιες φορές μόνο να επιτυγχάνουν την συνεργασία. Μετά την ψήφιση του νέου νόμου θα έπρεπε να είχε καταρτιστεί μια εξειδικευμένη λίστα πλαισίων για ανηλίκους, ώστε η/ο επιμελήτρια/τής να προβαίνει απρόσκοπτα μετά την δικαστική επιβολή του μέτρου στη διασύνδεση και την παραπομπή του ανηλίκου στο πλαίσιο. Στην πράξη διαπιστώνουμε έλλειψη πλαισίων και έγκειται στην προσπάθειά μας να βρούμε φορείς συνεργασίας, να πείσουμε για την αναγκαιότητα εφαρμογής αυτού του αναμορφωτικού μέτρου και να ξεπεράσουμε τις δυσκολίες που παρουσιάζονται.

Ευαγγελία Δελαβέκουρα
Επιμελήτρια ανηλίκων Αθήνας
evadelavekoura@yahoo.gr

Ανυπαρξία προγραμμάτων για τους ανήλικους παραβάτες

Η Ευρωπαϊκή Ένωση κήρυξε το 2010 "ευρωπαϊκό έτος για την καταπολέμηση της φτώχειας και του κοινωνικού αποκλεισμού" και ορίστηκαν συγκεκριμένες προτεραιότητες στις οποίες θα πρέπει να δοθεί έμφαση. Ανάμεσα σ'αυτές ξεχωρίζουμε:

- την καταπολέμηση της παιδικής φτώχειας
- την εξάλειψη των περιορισμών της πρόσβασης στην εκπαίδευση και στην κατάρτιση
- την εξάλειψη των διακρίσεων και προώθηση της κοινωνικής ένταξης των μεταναστών και των εθνοτικών μειονοτήτων.

Ως επιμελητές ανηλίκων ερχόμαστε τακτικά σε επαφή με έφηβους που μπορεί να έχουν εγκαταλείψει την υποχρεωτική εκπαίδευση, δηλ. να μην είναι απόφοιτοι Γυμνασίου, σε μερικές περιπτώσεις ούτε του Δημοτικού. Να εργάζονται περιστασιακά ή και όχι. Να προέρχονται από οικογένειες που πλήττονται από ανεργία και φτώχεια. Να μην μπορούν να διαχειριστούν την καθημερινή τους ζωή ή να αξιοποιήσουν πληροφορίες για φορείς και Υπηρεσίες που τους παρέχονται. Ανήλικους που μπορεί να βρίσκονται σε κίνδυνο να εμπλακούν με την παραβατικότητα ή που έχουν εμπλακεί. Ανήλικους που έχουν να αντιμετωπίσουν προσωπικά αδιέξοδα αλλά και πολιτειακά αδιέξοδα, εξαιτίας της ανυπαρξίας δομών υποστήριξης αλλά και ευρωπαϊκών υποστηρικτικών προγραμμάτων. Κατά συνέπεια, στις περισσότερες περιπτώσεις οι ανήλικοι απειλούνται με περιθωριοποίηση και κοινωνικό στιγματισμό και βιώνουν έντονα τον κοινωνικό αποκλεισμό.

Αυτό που προκαλεί εντύπωση είναι το γεγονός ότι εν έτει 2010 "Ευρωπαϊκό έτος για την καταπολέμηση της φτώχειας και του κοινωνικού αποκλεισμού" δεν έχουμε δει προγράμματα να απευθύνονται στη συγκεκριμένη ομάδα στόχου. Ποια προγράμματα εφαρμόστηκαν από φορείς ή Μ.Κ.Ο προκειμένου να τους στηρίξουν, να τους ενδυναμώσουν και να τους δώσουν ερεθίσματα για αλλαγή πορείας; Έχουμε πολλά χρόνια να ακούσουμε ότι υλοποιούνται επιδοτούμενα προγράμματα επαγγελματικής κατάρτισης για τη συγκεκριμένη ομάδα. Αλλά και αν υλοποιούνταν πάλι οι ανήλικοι παραβάτες δεν θα επιλέγονταν ως εκπαιδευόμενοι γιατί δεν θα πληρούσαν τις προδιαγραφές που ορίζονται για τα εκπαιδευτικά κριτήρια.

Τρανταχτό παράδειγμα το Πρόγραμμα Νέων του ΟΑΕΔ "Μια αρχή μια ευκαιρία" που ανακοινώθηκε τον Νοέμβριο 2008 στα πλαίσια του ΕΣΠΑ 2007-2013. Και ενώ στόχος του προγράμματος ήταν η ανάπτυξη δράσεων, ούτως ώστε σε κάθε νέο που εγκαταλείπει το σχολείο και είναι άνεργος να προσφέρεται εργασία, μαθητεία ή συμπληρωματική επιμόρφωση, ωστόσο στην πράξη στοχεύει στην ενίσχυση των δεξιοτήτων και προσόντων

μόνο των νέων που έχουν ολοκληρώσει τη δευτεροβάθμια εκπαίδευση και αυτών που δε συνεχίζουν σπουδές στο εκπαιδευτικό σύστημα μετά την ολοκλήρωση της υποχρεωτικής εκπαίδευσης.

Και ενώ η "δική μας" ομάδα στόχου πληρεί τις εξής προϋποθέσεις όπως ορίζονται από το πρόγραμμα, δηλ.:

- ανήκουν στην ηλικιακή ομάδα (16-25 ετών)
- βρίσκονται εκτός αγοράς εργασίας
- δεν τους έχει προσφερθεί μέχρι σήμερα, καμία ευκαιρία απασχόλησης, ή συμπληρωματικής επιμόρφωσης
- έχουν την ελληνική υπηκοότητα ή την υπηκοότητα άλλου κράτους μέλους της Ε.Ε., ωστόσο φαίνεται καθαρά ότι και πάλι οι ανήλικοι παραβάτες αποκλείονται από το πρόγραμμα, αφού δεν πληρούν τα εκπαιδευτικά κριτήρια.

Και ενώ ως επιμελητές όταν πρωτοείδαμε το πρόγραμμα αναθάρρησαμε γιατί επιτέλους φάνηκε φως στον ορίζοντα, με την έννοια της διεξόδου για τον συγκεκριμένο πληθυσμό και πάλι δεν βλέπουμε να υπάρχει καμία πρόβλεψη και συνάμα πρόληψη μέσω ευρωπαϊκών προγραμμάτων.

Μήπως θα έπρεπε Υπουργείο Εργασίας και ΟΑΕΔ να λάβουν σοβαρά υπόψη τους το χαμηλό μορφωτικό επίπεδο του συγκεκριμένου πληθυσμού και να τροποποιήσουν τις προδιαγραφές προκειμένου να μιλάμε για κοινωνική ενσωμάτωση και έλλειψη του περιορισμού της πρόσβασης στην εκπαίδευση και στην κατάρτιση;

Μυρσίνη Πυκνή - Επιμελήτρια ανηλίκων Πειραιά
piknimirsini@yahoo.gr

The ART of Crime

Το theartofcrime.gr αποτελεί ηλεκτρονική έκδοση περιοδικού με θέματα εγκληματολογίας, ποινικού δικαίου, σωφρονιστικής και του συστήματος ποινικής δικαιοσύνης. Εκδίδεται από το Εργαστήριο Ποινικών & Εγκληματολογικών Ερευνών του τμήματος Νομικής του Εθνικού & Καποδιστριακού Πανεπιστημίου Αθηνών τέσσερις φορές τον χρόνο στην ηλεκτρονική διεύθυνση www.theartofcrime.gr

Το περιοδικό δημοσιεύει συνεντεύξεις, εγκληματολόγων και αρθρογραφία σχετικά με θέματα ευρύτερου ενδιαφέροντος, όπως η ευθανασία, η αποτίμηση του εγκλήματος στη λογοτεχνία, τον κινηματογράφο και την τηλεόραση μέσα από ρεαλιστικές αλλά και καλλιτεχνικές αναπαραστάσεις. Αναρτώνται επίσης ανακοινώσεις για προσεχή συνέδρια και ημερίδες σε όλη την Ελλάδα σχετικά με την φαινομενολογία του εγκλήματος εν γένει και ειδικότερα τα ναρκωτικά, τον εκφοβισμό στα σχολεία, την επανένταξη των φυλακισμένων, τον εθελοντισμό, το σωφρονιστικό σύστημα, την ποινική δικαιοσύνη, τις εγκληματολογικές όψεις της μετανάστευσης κ.ά.

Από τις στήλες του ηλεκτρονικού περιοδικού theartofcrime.gr ξεχωρίσαμε αυτήν υπό τον τίτλο «Ρωτώ-

ντας στην πόλη», που αφορά σε υποβολή ερωτήσεων σε τυχαίο δείγμα πολιτών. Θέματα προς διερεύνηση της κοινής γνώμης ως σήμερα αποτέλεσαν τα ερωτήματα «Είστε υπέρ ή κατά της με κάθε μέσο διατήρησης στη ζωή ενός ανιάτως πάσχοντα ασθενούς, ο οποίος είτε απευθύνει επίμονη και συνειδητή έκκληση για το μοιραίο ή είναι σε κόμα και η κατάσταση του κρίνεται ως μη αναστρέψιμη;», «Έχετε πέσει ποτέ θύμα αστυνομικής βίας;», «Εγκλεισμός ή κοινωνική εργασία;», Ποια η γνώμη σας για την αυστηρότερη τιμωρία δραστών που φορούν κουκούλα; κ.ά. Επίσης, ιδιαίτερο ενδιαφέρον παρουσιάζει η στήλη με τίτλο «Εκ των έσω», στην οποία δημοσιεύονται γράμματα νεαρών κρατουμένων και δίνεται έτσι βήμα σε αυτούς που βιώνουν "εκ των έσω" την καθημερινότητα και τα προβλήματα των φυλακών και των συνθηκών κράτησης, ώστε να εκφράσουν την εμπειρία τους, τις ανησυχίες και τις σκέψεις τους.

Χαρά Γαλανού
Επιμελήτρια ανηλίκων Αθήνας

συνέχεια από σελ. 1

ΑΝΑΓΚΑΙΕΣ ΒΕΛΤΙΩΣΕΙΣ

- Τροποποιείται το άρθρο 127 του Ποινικού Κώδικα, ώστε ο περιορισμός ανήλικου σε ειδικό κατόστημα κράτησης νέων να επιβάλλεται μόνο σε ανήλικους που έχουν συμπληρώσει το 15ο έτος της ηλικίας και εφόσον η πράξη για την οποία κατηγορούνται, αν τελούνταν από ενήλικα, θα είχε χαρακτήρα κακουργήματος και επιπρόσθετα εμπεριέχει στοιχεία βίας ή στρέφεται κατά της ζωής ή της σωματικής ακεραιότητας ή τελείται κατ' επάγγελμα ή κατ' εξακολούθηση.

- Τροποποιείται το άρθρο 129 του Ποινικού Κώδικα, ώστε ο ανήλικος να έχει πλέον το δικαίωμα παράστασης και ακρόασης στο Τριμελές Δικαστήριο Ανηλίκων, όταν αυτό αποφασίζει για την υπό όρους απόλυσή του, (σύμφωνα με ό,τι ισχύει και για τους ενήλικες).

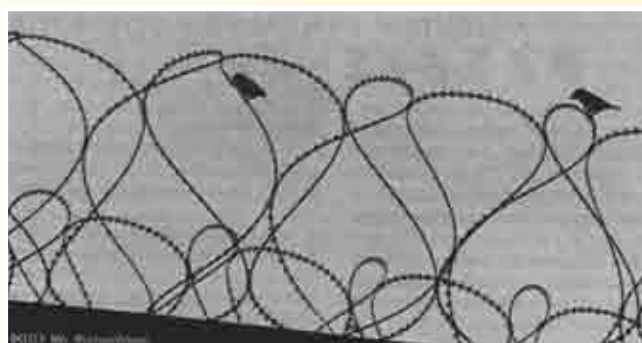
- Τροποποιείται το άρθρο 7 του Κώδικα Ποινικής Δικονομίας, ούτως ώστε να προβλέπονται πλέον αυξημένα προσόντα για την αξιολόγηση και το διορισμό του δικαστή ανηλίκων. Καθήκοντα δικαστή ανηλίκων σύμφωνα με τις νέες ρυθμίσεις αναλαμβάνει πρόεδρος πρωτοδικών, ο οποίος ορίζεται με έναν αναπληρωτή του πρόεδρο ή πρωτοδίκη για τρία έτη με δυνατότητα ανανέωσης για μια επί πλέον τριετία. Επιπρόσθετα καθορίζονται αυξημένα προσόντα αξιολόγησης για τον διορισμό του, καθώς αξιολογείται η προηγούμενη συμμετοχή του σε ειδικό πρόγραμμα επιμόρφωσης, ή η κατοχή διδακτορικού διπλώματος ή μεταπτυχιακού τίτλου στο ειδικό αντικείμενο.

- Ορίζεται ως υποχρεωτική η προηγούμενη ακρόαση του ανήλικου, εφόσον αυτή είναι δυνατή, πριν ο εισαγγελέας αποφασίσει για την αποχή ή μη από την ποινική δίωξη κατά την εφαρμογή του άρθρου 45Α ΚΠΔ (αποχή από την ποινική δίωξη).

- Τα μονομελή δικαστήρια είναι αρμόδια για την εκδίκαση όλων των αξιόποινων πράξεων, που αν τελούνταν από ενήλικα θα είχαν το χαρακτήρα κακουργήματος που απειλείται με ποινή πρόσκαιρης κάθειρξης με ανώτατο όριο μικρότερο των 20 ετών, ενώ στα τριμελή δικαστήρια υπάγονται τα εγκλήματα, που αν τελούνταν από ενήλικα θα επέσταν ποινή ισόβιας κάθειρξης ή πρόσκαιρης, της οποίας το ανώτατο όριο είναι 20 έτη.

- Προβλέπεται ρητά στο νόμο ότι οι ανήλικοι δράστες δεν υποβάλλονται στην αυτόφωρη διαδικασία, αλλά δικάζονται πάντοτε σε ρητή δικάσιμο.

- Αυξάνονται οι τυπικές προϋποθέσεις για την επιβολή προσωρινής κράτησης σε βάρος των ανηλίκων καθόσον ορίζεται ότι ι) ο ανήλικος θα πρέ-

πει να έχει συμπληρώσει το 15ο έτος και ιι) η πράξη για την οποία κατηγορείται θα πρέπει να απειλείται με ποινή κάθειρξης τουλάχιστον 10 ετών. Επιπρόσθετα ορίζεται ότι δεν μπορεί να διαρκεί για χρονικό διάστημα μεγαλύτερο των έξι μηνών, χωρίς να υπάρχει δυνατότητα να παραταθεί.

- Προβλέπεται ο αυτεπάγγελτος διορισμός συνηγόρου από το δικαστήριο, στις περιπτώσεις που εκδικάζεται πράξη του ανήλικου, που αν τελούνταν από ενήλικα, θα είχε χαρακτήρα κακουργήματος.

- Τροποποιείται το άρθρο 17 παρ. 5 ν. 2298/1995, ώστε να είναι αναγκαία πλέον η προηγούμενη υποχρεωτική ακρόαση του ανήλικου από το Δικαστή Ανηλίκων και η συνεκτίμηση της προσωπικής του γνώμης, πριν από τη λήψη απόφασης για τον εγκλεισμό του σε ίδρυμα αγωγής για λόγους προληπτικούς και ειδικότερα, όταν ο ανήλικος συμβιώνει σε κοινωνικό περιβάλλον ατόμων που τελούν καθ' έξη ή κατ' επάγγελμα αξιόποινες πράξεις.

Προβλέπεται η ίδρυση εννεαμελούς Κεντρικού Επιστημονικού Συμβουλίου για την αντιμετώπιση της θυματοποίησης και της παραβατικότητας των ανηλίκων που θα έχει ως έργο (α) το συντονισμό της δράσης όλων των Εταιρειών Προστασίας Ανηλίκων μεταξύ τους, (β) την ανάπτυξη συνεργασίας σε εθνικό και διεθνές επίπεδο με οργανισμούς και υπηρεσίες, δημόσιους ή ιδιωτικούς, καθώς και με Μ.Κ.Ο. για την οργάνωση ενός ενιαίου Δικτύου πρόληψης της θυματοποίησης και αντιμετώπισης της εγκληματικότητας των ανηλίκων, (γ) τη διαμόρφωση μιας κεντρικής υπηρεσίας καταγγελιών πράξεων κακοποίησης, παραμέλησης ή εγκατάλειψης ανηλίκων, (δ) τη διατύπωση προτάσεων και την εκπόνηση μελετών, ιδίως σε στρατηγικό επίπεδο, για θέματα που αφορούν στην πρόληψη και αντιμετώπιση της τέλεσης αξιόποινων πράξεων από ανήλικους, καθώς και (ε) την παροχή υπηρεσιών γνωμοδοτικού και συμβουλευτι-

**«Προβλέπεται
ο αυτεπάγγελτος
διορισμός
συνηγόρου
από το
δικαστήριο»**

ΤΟΥ Ν. 3189/03

«η έκθεση κοινωνικής έρευνας θα πρέπει ν'αποτελεί αναγκαίο προαπαιτούμενο της ποινικής δίκης που αφορά ανηλίκους, ώστε η έλλειψή της ν' αποτελεί σπουδαίο λόγο για αναβολή, σύμφωνα με το άρθρο 349 ΚΠΔ »

κού χαρακτήρα για τα θέματα αυτά προς το Υπουργείο Δικαιοσύνης, Διαφάνειας και Ανθρωπίνων Δικαιωμάτων ή άλλους φορείς.

Είναι αναμφισβήτητο ότι οι παραπάνω ρυθμίσεις, ειδικά σ' ό,τι αφορά την ποινική μεταχείριση των ανηλίκων, κατά γενική ομολογία, κινούνται στη σωστή κατεύθυνση και εναρμονίζονται με θεμελιώδη διεθνή κείμενα. Είναι σαφώς επιεικέστερες και ορθολογικότερες από τις μέχρι τώρα ισχύουσες και απομακρύνονται από την αμιγώς κατασταλτική προσέγγιση του ανήλικου παραβάτη, δεδομένου ότι δίνουν ρητή προτεραιότητα στην επιβολή αναμορφωτικών και θεραπευτικών μέτρων προσδίδοντας χαρακτήρα εξαίρεσης στην επιβολή ποινικού σφρονισμού.

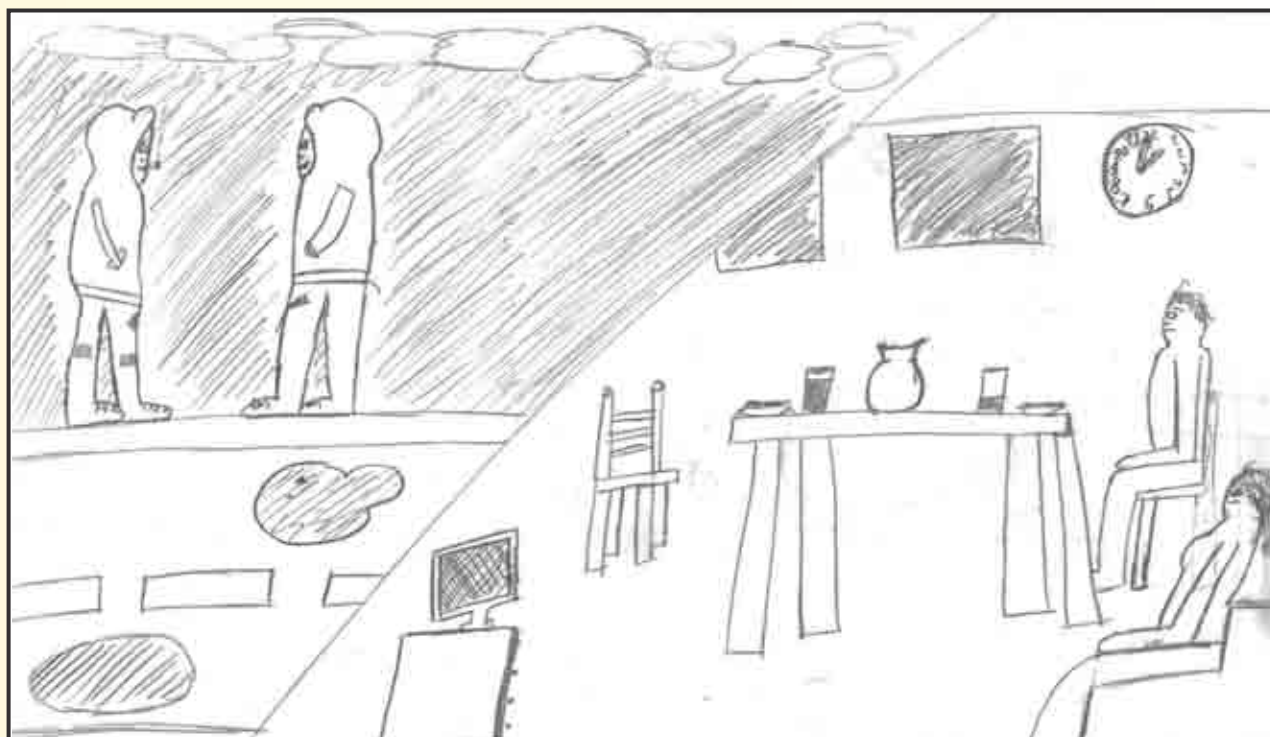
Θα πρέπει όμως παράλληλα ν' αναφερθεί ότι δεν εξαλείφουν το σύνολο των αδυναμιών του

ισχύοντος θεσμικού πλαισίου. Επισημαίνουμε την παράλειψη της τροποποίησης των διατάξεων που αφορούν το ποινικό μητρώο των ανηλίκων (να μην αναγράφονται αποφάσεις που επιβάλλουν αναμορφωτικά μέτρα, κ.ά), όπως επίσης και της ρητής μνείας στο νόμο ότι η έκθεση κοινωνικής έρευνας θα πρέπει ν'αποτελεί αναγκαίο προαπαιτούμενο της ποινικής δίκης που αφορά ανηλίκους, ώστε η έλλειψή της ν' αποτελεί σπουδαίο λόγο για αναβολή, σύμφωνα με το άρθρο 349 ΚΠΔ (όπως μάλιστα είχε αναφερθεί στις προτάσεις της ΥΕΑ Αθήνας).

Επιπρόσθετα θα πρέπει να επισημάνουμε ότι η αντιμετώπιση του πολυπαραγοντικού και πολυμέτρου φαινομένου της νεανικής παραβατικότητας δεν μπορεί να εξαντληθεί με την παραπάνω αναθεώρηση. Προϋποθέτει την αναγνώριση εκ μέρους της πολιτείας των κοινωνικών αιτίων που το δημιούργησαν και την αντιμετώπιση τους με τρόπο πολύπλευρο και θεσμικά ολοκληρωμένο. Με τη χάραξη μιας πολιτικής, η οποία θα καλύπτει την ποινική μεταχείριση, την πρόληψη και την κοινωνική επανένταξη των νέων.

Στην κατεύθυνση αυτή ευελπιστούμε ότι οι πρωτοβουλίες της πολιτείας θα συνεχισθούν.

**Κογιαννάκη Εύα,
Επιμελήτρια ανηλίκων Αθήνας
kogiannakieva@yahoo.gr**

«ΌΤΑΝ ΑΡΓΩ ΝΑ ΓΥΡΙΣΩ ΣΠΙΤΙ ΟΙ ΓΟΝΕΪΣ ΜΟΥ ΞΕΝΥΧΤΟΥΝ» Γ.Μ. 16 ΕΤΩΝ

Κακοποίηση/ παραμέληση ανηλίκων και παραβατικότητα: Συγκοινωνούνται δοχεία

Πολλές έρευνες έχουν επαληθεύσει τη σχέση ανάμεσα στη νεανική παραβατικότητα και στην κακοποίηση των παιδιών. Πρόκειται για συχνή διαπίστωση, που καταγράφεται και από τους επιμελητές ανηλίκων των Δικαστηρίων Ανηλίκων της χώρας κατά τη διάρκεια της δουλειάς τους με τους ανηλικούς παραβάτες και το περιβάλλον τους.

Η κακοποίηση ανάγεται στη συμπεριφορά προσώπων του οικογενειακού περιβάλλοντος σε βάρος των παιδιών, ενώ η παραβατικότητα αναφέρεται σε πράξεις των παιδιών εναντίον άλλων. Ομως δεν απασχολούν το ίδιο τη δικαιοσύνη. Ευκολότερα ξοδεύονται πόροι που προφυλάσσουν τους πολίτες από τους «επικίνδυνους νέους», ώστε να εξασφαλισθεί η τάξη, και δυσκολότερα διατίθενται πόροι για παρεμβάσεις δευτερογενούς πρόληψης στην οικογένεια και στην προστασία των παιδιών.

Ενα σύνολο βασικών παραγόντων διαφορετικής προέλευσης συντείνουν άμεσα στην εκδήλωση της νεανικής παραβατικής συμπεριφοράς. Οι παράγοντες αυτοί είναι α) πολιτισμικοί και συνδέονται με την εσωτερική λειτουργία της οικογένειας, β) κοινωνικοί (ανεργία, φτώχεια, μετανάστευση κλπ), γ) ψυχοβιολογικοί (προβλήματα υγείας, διαταραχές των γονέων που επηρεάζουν τη γονεϊκή τους ικανότητα κ.ά.).

Η ανεπαρκής γονεϊκή φροντίδα και η κακοποίηση ενός παιδιού είναι δυνατόν να οδηγήσουν, καταρχάς μέσα στην οικογένεια και αργότερα στο σχολικό περιβάλλον, στην εκδήλωση προβλημάτων διαγωγής. Η σχολική αποτυχία οδηγεί στη διαλείπουσα φοίτηση και συχνά στην απομάκρυνση από το σχολικό περιβάλλον. Οι πολλαπλές αποτυχίες και απογοητεύσεις εύκολα οδηγούν έναν έφηβο στο να ενταχθεί σε ομάδα συνομηλίκων με παρόμοια προβλήματα. Στη συνέχεια, η παραβατική συμπεριφορά είναι πιθανή.

Επομένως η παραβατική και η εγκληματική συμπεριφορά των νέων είναι πολυπαραγοντικό φαινόμενο. Η έγκαιρη και αποτελεσματική αντιμετώπισή του εξαρτάται όχι μόνον από το νομικό πλαίσιο της χώρας μας αλλά και από την ποιότητα κοινωνικής πολιτικής που εφαρμόζεται, ιδίως προληπτικά σε θέματα που αφορούν τις οικογενειακές δυσλειτουργίες (κρίση σχέσεων, βία κλπ.)

Το σχολείο είναι ο σημαντικότερος κοινωνικοπολιτικός παράγοντας, μαζί με την οικογένεια. Οι ενέρ-

γειες για την αντιμετώπιση της παραβατικότητας στο αυτό το στάδιο, θα αποτελούσαν παρεμβάσεις δευτερογενούς πρόληψης, εστιάζοντας στην ανάπτυξη και βελτίωση των κοινωνικών δεξιοτήτων των παιδιών. Έτσι θα διευκολυνόταν η προσαρμογή στο σχολείο, ενώ παράλληλα θα παρεχόταν στήριξη στο γονεϊκό ρόλο.

Σύνηθες είναι πολλά παιδιά-θύματα παραμέλησης και ενδοοικογενειακής βίας και, με δεδομένη την επικινδυνότητα των οικογενειών τους, να εκδηλώνουν βίαιη συμπεριφορά στο σχολικό πλαίσιο. Υπάρχει έλλειψη κοινωνικής πολιτικής και ανεπάρκεια συστήματος κοινωνικής φροντίδας και πρόνοιας σε τοπικό επίπεδο. Το σχολείο είναι προσανατολισμένο κυρίως στη μετάδοση γνώσεων και όχι στη διαπαιδαγώγηση. Έτσι είναι ανέτοιμο να κατανοήσει και να αντιμετωπίσει τις περιπτώσεις αυτών των παιδιών. Γι' αυτό όταν ζητά βοήθεια και προστασία απευθύνεται στις υπηρεσίες δίωξης και καταστολής. Έτσι, ο ανήλικος αντιμετωπίζεται ως «παραβάτης» που πρέπει να «αναμορφωθεί», ενώ η οικογένειά του χαρακτηρίζεται «διαλυμένη» και οι γονείς «αδιάφοροι» και γι' αυτό συχνά καλούνται να λογοδοτήσουν για «παραμέληση εποπτείας ανηλίκου». Η αναποτελεσματικότητα και τα αδιέξοδα από αυτήν την αντιμετώπιση είναι προφανή.

Τα ερευνητικά δεδομένα και η επαγγελματική γνώση και εμπειρία καταδεικνύουν ότι δεν υπάρχουν εύκολες λύσεις σε πολυεπίπεδα ζητήματα που αφορούν στις ανθρωπίνες συμπεριφορές. Η αναζήτηση της σχέσης ανάμεσα στην παραβατική συμπεριφορά των νέων και την προηγηθείσα κακοποίηση ή παραμέλησή τους στο πλαίσιο ενός δυσλειτουργικού οικογενειακού περιβάλλοντος είναι εφικτή. Οπως εφικτή και απαραίτητη είναι η δημιουργία ενός προστατευτικού προληπτικού σχεδίου γι' αυτές τις περιπτώσεις των ανηλίκων και των οικογενειών τους. Η υποχώρηση του κράτους πρόνοιας και η έλλειψη κοινωνικής πολιτικής οδηγούν σε μεγαλύτερα αδιέξοδα. Λύσεις που μειώνουν τη γραφειοκρατία και τα έξοδα, ενώ παράλληλα συμβάλλουν στη μείωση της εγκληματικότητας και στην κοινωνική συνοχή υπάρχουν. Η λειτουργία του οικογενειακού δικαστηρίου παράλληλα με την κωδικοποίηση του δικαίου περί ανηλίκων και οικογένειας είναι προς αυτήν την κατεύθυνση.

Θυμίζουμε τις ρυθμίσεις των άρθρων 48 έως 54 του Ν. 2447/2006 για την υποχρεωτική εκδίκαση όλων των υποθέσεων του οικογενειακού δικαίου σε όλα τα πολιτικά δικαστήρια της ουσίας από ειδικό τμήμα με αποκλειστική αρμοδιότητα. Στον ίδιο δικαιοδοτικό κύκλο πρέπει να συμπεριληφθεί και η λειτουργία του ποινικού Δικαστηρίου των ανηλίκων. Έτσι η εφαρμογή των ξεχασμένων διατάξεων του νόμου θα ήταν το πρώτο βήμα για την αναβάθμιση και αποτελεσματικότερη λειτουργία του ποινικού Δικαστηρίου των ανηλίκων.

Η λειτουργία υπηρεσίας, με κατάλληλα στελέχη (ψυχολόγους, παιδοψυχιάτρους, νομικούς, παιδαγωγούς, κοινωνικούς λειτουργούς, κοινωνιολόγους), που θα συνεργάζεται και θα συνδράμει τους δικαστές και θα είναι οργανικά κοντά στο προαναφερόμενο Δικαστήριο, ώστε να εξασφαλίζεται η αντικειμενικότητά του και η συνεχής σχέση με τους δικαστικούς λειτουργούς που έχουν την δικαιοδοτική αρμοδιότητα, θα είναι καθοριστική για τον έλεγχο και τη μείωση των ενδοοικογενειακών δυσλειτουργιών, της κακοποίησης των παιδιών και της νεανικής παραβατικότητας.

Δημήτρης Τσοποτός
Νομικός, Επιμελητής ανηλίκων Ρόδου
dtsopotos@gmail.com

Πρόγραμμα διαπολιτισμικής επιμόρφωσης που απευθύνεται και στους **Επιμελητές Ανηλίκων** πρόκειται να υλοποιηθεί μέσα στο 2011 στο πλαίσιο του ετήσιου προγράμματος 2009 του Ευρωπαϊκού Ταμείου, Ένταξης Υψηλών Τρίτων Χωρών.

Συγκεκριμένα το Υπουργείο Εσωτερικών, Αποκέντρωσης και Ηλεκτρονικής Διακυβέρνησης δημοσιοποίησε τον Ιούνιο 2010 πρόσκληση ενδιαφέροντος για υποβολή προτάσεων στα ΝΠΔΔ, ΝΠΙΔ, ΜΚΟ, εκπαιδευτικά ή ερευνητικά ιδρύματα, οργανισμούς κατάρτισης κá, προκειμένου να υποβάλουν προτάσεις για την υλοποίηση της δράσης : "Προγράμματα διαπολιτισμικής επιμόρφωσης του προσωπικού που υπηρετεί στα Καταστήματα Κράτησης της χώρας, στις Υπηρεσίες Επιμελητών Ανηλίκων & Επιμελητών Κοινωνικής Αρωγής".

Η επιμόρφωση έχει τους εξής στόχους:

- ◆ Τη βελτίωση της παροχής υπηρεσιών προς τους αλλοδαπούς κρατούμενους που βρίσκονται σε καταστήματα κράτησης της χώρας, και συνεπώς τη διευκόλυνση της ένταξής τους στην ελληνική κοινωνία.
- ◆ Την προσαρμογή των καταστημάτων κράτησης, των Εταιριών Προστασίας Ανηλίκων (Ε.Π.Α), των στεγών φιλοξενίας, και των Υπηρεσιών Επιμελητών Ανηλίκων στη σύγχρονη πραγματικότητα.

Σε ποιους απευθύνεται η δράση

Απευθύνεται σε 2.000 εκπαιδευόμενους, συμπεριλαμβανομένων των ειδικών επιστημόνων, από το σύνολο του προσωπικού (φυλακτικό και διοικητικό, ψυχολόγους, κοινωνιολόγους, κοινωνικούς λειτουργούς, εγκληματολόγους) που υπηρετεί στον τομέα της σωφρονιστικής πολιτικής, δηλ. στα καταστήματα κράτησης, στις Υπηρεσίες Επιμελητών Ανηλίκων, στις Υπηρεσίες Επιμελητών Κοινωνικής Αρωγής, καθώς και στην Κεντρική Υπηρεσία του Υπουργείου Δικαιοσύνης.

Σεμινάρια σε όλη την Ελλάδα

Συγκεκριμένα θα πραγματοποιηθούν στην Αθήνα 7 σεμινάρια, στη Θεσσαλονίκη 5, στην Πάτρα 3, στο Ηράκλειο 2, στα Χανιά 2, στην Κομοτηνή 2, στα Ιωάννινα 2, στο Βόλο 3, στα Γρεβενά 2, στη Χίο 2, στην Κω 2, στην Κέρκυρα 2, στο Ναύπλιο 3, στην Άμφισσα 1.

Περιεχόμενο σεμιναρίων

Οι θεματικές ενότητες όπως προσδιορίζονται είναι τέσσερις και αφορούν:

- ◆ Τις βασικές αρχές της διαπολιτισμικότητας καθώς και τη σκιαγράφηση του προφίλ των υπηκόων τρίτων χωρών.
- ◆ Την παρουσίαση διεθνών συμβάσεων, εθνικής νομοθεσίας και μηχανισμών προστασίας με έμφαση στα ανθρωπίνια δικαιώματα των υποδίκων και των κρατούμενων ανηλίκων.
- ◆ Την ανάπτυξη σύγχρονων τεχνικών για τη διαχείριση των συγκρούσεων στα καταστήματα κράτησης, μέσω μεταφοράς τεχνογνωσίας άλλων ευρωπαϊκών χωρών σε σχέση με το σωφρονιστικό σύστημα.
- ◆ Συμβουλευτική και ανάπτυξη μεθόδων προσέγγισης, διαμεσολάβησης.

Επιπλέον υπάρχει μία ειδική θεματική ενότητα που αφορά την εκπαίδευση των ειδικών επιστημόνων (ψυχολόγων, κοινωνιολόγων, εγκληματολόγων, κοινωνικών λειτουργών) στα ψυχομετρικά τεστ.

Το σεμινάριο θα έχουν διάρκεια 80 ώρες: προβλέπονται 20 ώρες για την κάθε θεματική ενότητα, ενώ 50 ώρες θα διαρκέσει η εκπαίδευση στα ψυχομετρικά τεστ.

Μέχρι τις 2/8/10 οι ενδιαφερόμενοι φορείς έπρεπε να υποβάλουν τις προτάσεις τους και να συμπληρώσουν το Τεχνικό Δελτίο.

Το πρόγραμμα αναμένεται με μεγάλο ενδιαφέρον, ως την υλοποίηση της δράσης.

Αν θυμηθούμε μάλιστα ότι τον Φεβρουάριο του 2010, πραγματοποιήθηκε από το Υπουργείο διερεύνηση εκπαιδευτικών αναγκών στον τομέα της διαπολιτισμικής επιμόρφωσης και από την Υπηρεσία Πειραιά στάλθηκαν άμεσα συγκεκριμένες προτάσεις, νιώσαμε ικανοποίηση παρατηρώντας ότι οι ιδέες μας εμπίπτουν με τις θεματικές ενότητες του προτεινόμενου προγράμματος και μάλιστα περιλαμβάνεται και η εκπαίδευσή μας σε ψυχομετρικά τεστ, όπως και είχαμε υποδείξει.

Ήταν θα λέγαμε ένα ευχάριστο ξάφνιασμα μέσα στον Ιούλιο της κρίσης, η "ανακάλυψη" της είδησης στον τομέα της επιμόρφωσης. Γιατί αν μη τι άλλο, αν και με οικονομικές περικοπές, στεναχώρια, θυμό, θλίψη, η διάθεση των Επιμελητών για επιμόρφωση καλά κρατεί.

Η προσμονή είναι μεγάλη και αυτό που ελπίζουμε πλέον, είναι να αναλάβει ένας ή περισσότεροι αξιόπιστοι φορείς την υλοποίηση της δράσης.

Μυρσίνη Πυκνή
Επιμελήτρια ανηλίκων Πειραιά
piknimirsini@yahoo.gr

Πρέβεζα: Υπηρεσία Επιμελητών Ανηλίκων χωρίς στέγη

Δικαστικό Μέγαρο Πρέβεζας

Η Υπηρεσία Επιμελητών Ανηλίκων του Δικαστηρίου Ανηλίκων Πρέβεζας «λειτουργεί» τριάμισι χρόνια περίπου με το διορισμό μου ως Επιμελήτρια Ανηλίκων (τον Φεβρουάριο του 2007). Πριν το διορισμό μου, η Υπηρεσία παρέμενε ανενεργή πλέον της εικοσαετίας. Είμαι η μοναδική υπάλληλος της Υπηρεσίας και αυτό από μόνο του είναι αρκετά επιβαρυντικό για την Υπηρεσία. Θεωρώ ότι δεν μπορεί να λειτουργήσει μία Υπηρεσία μόνο με μία υπάλληλο. Αυτό είναι ένα θέμα που αξίζει να θίξουμε και νομίζω ότι η επαρχία το αντιμετωπίζει αρκετά σκυνά.

Όταν διορίστηκα, ζήτησα κάποιο χώρο να στεγαστώ, αλλά ο Πρόεδρος Πρωτοδικών μου απάντησε εγγράφως ότι δεν υπάρχει διαθέσιμο γραφείο και γι' αυτό το λόγο με τοποθέτησε στο γραφείο της Προϊσταμένης του Πολιτικού Τμήματος του Πρωτοδικείου Πρέβεζας. Στο γραφείο αυτό στεγάζονται πλην της Προϊσταμένης και εμένα της ίδιας, δύο επιμελητές δικαστηρίων. Παράλληλα στο ίδιο γραφείο υπάρχει αρχείο πολιτικών υποθέσεων, από το οποίο εξυπηρετούνται πολίτες αλλά και δικηγόροι, οι οποίοι επισκέπτονται το αρχείο σε καθημερινή βάση.

Μετά από δικές μου ενέργειες εγκαταστάθηκε τηλεφωνική γραμμή στην Υπηρεσία σε γραφείο 6 τ.μ. στο ισόγειο του Δικαστικού Μεγάρου, το οποίο είναι κλειδωμένο, γιατί εκεί βρίσκονται τα μηχανήματα της Απομαγνητοφώνησης. Ζήτησα να μου παραχωρηθεί προσωρινά ο χώρος αυτός για να βλέπω τους ανήλικους και τις οικογένειές τους, να διεξάγω κοινωνικές έρευνες, και να ασκώ τα αναμορφωτικά και θεραπευτικά μέτρα που προβλέπονται από το Νόμο. Πραγματικά μου παραχωρήθηκε αυτός ο χώρος και μπόρεσα για κάποιο διάστημα να λειτουργήσω την Υπηρεσία και να ασκήσω τα καθήκοντά μου με αξιοπρέπεια.

Μετά την απουσία μου από την Υπηρεσία λόγω άδειας κύησης, λοχείας και ανατροφής τέκνου, όταν επέ-

στρεψα στην Υπηρεσία, το γραφείο της Απομαγνητοφώνησης είχε παραχωρηθεί για τις ανάγκες του συλλόγου δικαστικών υπαλλήλων και πλέον στεγάζει έναν δικαστικό επιμελητή, έναν δικαστικό υπάλληλο και έναν ασκούμενο του stage.

Επίσης, παρότι έχω επανειλημμένα ζητήσει, δεν μου έχει δοθεί κάποιο ντουλάπι ή έστω συρτάρια να κλειδώνουν, ώστε να αρχειοθετούνται τα απόρρητα προσωπικά δεδομένα των ανηλίκων. Επομένως δεν υπάρχει δυνατότητα αρχείου για τους ατομικούς φακέλους των ανηλίκων.

Προβήκαμε σε ενέργειες για μίσθωση χώρου στέγασης της Υπηρεσίας εκτός του Δικαστικού Μεγάρου. Αρχικά, εγκρίθηκε πίστωση για τη μίσθωση χώρου στέγασης της Υπηρεσίας. Ύστερα όμως από τρεις άκαρπες μειοδοτικές δημοπρασίες μίσθωσης ακινήτου ξεκίνησε από την αρχή η προσπάθεια για τη διαδικασία μίσθωσης χώρου, με την αρνητική αυτή τη φορά απάντηση από το Γ.Λ.Κ. να φτάνει πλέον στην Υπηρεσία, προφανώς λόγω της οικονομικής κρίσης και των περικοπών στον κρατικό προϋπολογισμό.

Απευθύνθηκα μαζί με τον ΣΕΔΑ, στον Γενικό Γραμματέα και στον Υφυπουργό Δικαιοσύνης. Οφείλω να ομολογήσω ότι με εντολή του Υφυπουργού, το ζήτημα κινήθηκε πολύ γρήγορα, και βρισκόμαστε πλέον κοντά στην επίλυση του θέματος. Θέλω να τελειώσω με τον προβληματισμό μου:

Γιατί όλος αυτός ο μηχανισμός είναι τόσο δυσκίνητος;

Γιατί κάποιος με όρεξη για προσφορά θα πρέπει να αναλώνεται στα γρανάζια της γραφειοκρατίας; Γιατί θα πρέπει να παλεύουμε για τα αυτονόητα;

Αντωνία Παπαμιχαήλ
Επιμελήτρια ανηλίκων Πρέβεζας
apararamihail@yahoo.gr

ΤΑ ΝΕΑ ΤΟΥ ΔΙΣΥΝ

Οι Υπηρεσίες Επιμελητών Ανηλίκων Πειραιά και Αθήνας συμμετέχουν από το 2000 σε ένα άτυπο δίκτυο φορέων για τους νέους που λέγεται ΔΙΣΥΝ (Δίκτυο Συνεργασίας για την Υποστήριξη των Νέων), το οποίο έχει ως σκοπό τη συντονισμένη και συμπληρωματική δράση των φορέων για την παροχή υπηρεσιών σε νέους μέχρι 25

ετών που βρίσκονται σε κοινωνικό κίνδυνο. Στις μηνιαίες συναντήσεις πέρα από τις Υπηρεσίες Επιμελητών Ανηλίκων συμμετέχουν το Εθνικό Κέντρο Κοινωνικής Αλληλεγγύης, η Γενική Γραμματεία Νέας Γενιάς, η Γενική Γραμματεία Δια Βίου Μάθησης, το 18 ΑΝΩ, η Στροφή του ΚΕΘΕΑ, τα Παιδικά Χωριά SOS, το «Χατζηκυριάκειο» Ίδρυμα, η «Άρσις», Ο «Σύνδεσμος Κοινωνικών Λειτουργών Ελλάδος», Το «Ζάννειο Ίδρυμα Παιδικής Προστασίας & Αγωγής», η Μονάδα Εφήβων «Ατραπός» του ΟΚΑΝΑ, το Παιδοψυχιατρικό Τμήμα του Τζάνειου Νοσοκομείου και το Ίδρυμα «Χατζηκώστα» Εκπαιδευτικής Μέριμνας Νέων.

Η τελευταία συνάντηση του δικαστικού έτους 2009- 10 έγινε στις 9/6/10 στο Εθνικό Κέντρο Κοινωνικής Αλληλεγγύης. Στην πρώτη φάση έγινε η παρουσίαση του Ε.Κ.Κ.Α. από τον νεοδιορισθέντα Διευθυντή κ. Αλτάνη (Σύσταση και νομικό πλαίσιο, σκοπός, πληθυσμός στόχος και Υπηρεσίες). Στη δεύτερη φάση έγινε παρουσίαση της νέας εμπειριστατωμένης ιστοσελίδας του Ε.Κ.Κ.Α. www.aboutyouth.gr, για την οποία σχεδιάζεται επίσημη παρουσίαση μέσα στο φθινόπωρο του 2010. Στην τελευταία φάση των συναντήσεων του ΔΙΣΥΝ ειθισται να γίνονται οι λεγόμενες ανακοινώσεις. Έτσι η Άρσις ανακοίνωσε την οργάνωση του Forum προσφύγων στις 20/6/10 από την Σομαλική- Αφγανική και Παλαιστινική Κοινότητα, η Στροφή ανακοίνωσε τη λειτουργία Συμβουλευτικού Σταθμού στο Ίλιον για εφήβους και νέους ενήλικες, και το Ίδρυμα Χατζηκώστα τη λειτουργία προγράμματος σε πιλοτικό στάδιο ολοήμερης φιλοξενίας παιδιών 6-12 ετών των Δήμων Χαλανδρίου και Αμαρουσίου.

ή αλλιώς ομάδα συζήτησης περιστατικών

Το 18 ΑΝΩ προσφέρει στους Επιμελητές Ανηλίκων Αθήνας και Πειραιά τη δυνατότητα να συμμετέχουμε σε ομάδα εποπτείας (συζήτησης περιστατικών), που συναντιέται στην Υπηρεσία της Αθήνας κάθε δεύτερη Παρασκευή με επόπτρια την κ. Σφηκάκη και έχει διάρκεια ενός έτους (Μάιος 2010- Μάιος 2011). Αντικείμενο εποπτείας είναι τα περιστατικά μας. Έτσι, ο κάθε συναδέλφος με την παρουσίαση περιστατικού που τον δυσκόλεψε έχει την ευκαιρία να αντλήσει από τους συναδέλφους και την επόπτρια ιδέες για δράση ή για επαναξιολόγηση των δεδομένων του. Η εποπτεία γίνεται χωρίς οικονομικό αντάλλαγμα, κατά τη φιλοσοφία του 18 ΑΝΩ ότι «η γνώση πρέπει να παρέχεται δωρεάν». Με συγκίνηση διαπιστώσαμε ότι ένας φορέας ανταποκρίθηκε τόσο άμεσα και ουσιαστικά στην καίρια ανάγκη μας για εποπτεία, με σκοπό να είμαστε πιο αποδοτικοί και να νιώθουμε πιο ασφαλείς στο έργο μας.

Η εμπειρία ομαδικής εποπτείας είναι για μένα ευκαιρία προσωπικής και επαγγελματικής ανάπτυξης. Θα προσπαθίσω να σας μεταγγίσω τον ενθουσιασμό μου... Η δημιουργία μιας ομάδας από όσους επιμελητές επιθυμούν να συμμετέχουν αποτελεί από μόνο του γεγονός σημαντικό. Γιατί ομάδα δεν είναι μόνο τα πρόσωπα που συμμετέχουν αλλά και οι σχέσεις που αναπτύσσονται, το κλίμα εμπιστοσύνης, ο χώρος όπου ενθαρρύνεται η αυτοέκφραση και, ακόμα πιο σπουδαία, επιτρέπονται τα λάθη. Ζητούμενό μας είναι να βελτιώσουμε τη μέθοδό μας. Και για μένα που υπηρετώ στην Υπηρεσία του Πειραιά δυο χρόνια και λίγους μήνες αντλώ από τους παλαιότερους διδάγματα και εμπειρίες. Αλλά κοντά σε αυτό είναι και τόσα άλλα. Η κ. Σφηκάκη γίνεται Μαρία και οι συναδέλφοι με πλαισιώνουν στηρικτικά. Να'μαι λοιπόν που δεν παλεύω μόνη με τα περιστατικά μου, αλλά επικοινωνώ διαλεκτικά με συναδέλφους άλλων ειδικοτήτων, σημειώνω φορείς για παραπομπή που δεν γνώριζα και, όπως κάποτε στο σχολείο μας, μέσα από τον κατευθυνόμενο διάλογο η επόπριά μας μας «φωτίζει» με νέες ερμηνείες.

Για όλα αυτά με ειλικρίνεια ευχαριστώ το 18 ΑΝΩ για τη συνεργασία τους και την κ. Σφηκάκη που παραστέκεται στο έργο μας, τους συναδέλφους μου που συμμετέχουν στην ομάδα, την Υπηρεσία μου που επιτρέπει τη μετακίνησή μου και φυσικά την Υπηρεσία της Αθήνας που «συνδιοργάνωσε» την εποπτεία μας.

Χριστίνα Μουτσοπούλου - Επιμελήτρια ανηλίκων Πειραιά

ΣΕΜΙΝΑΡΙΟ ΜΟΝΑΔΑΣ 18-ΑΝΩ ΠΡΟΣ ΥΠΗΡΕΣΙΕΣ ΕΠΙΜΕΛΗΤΩΝ ΑΔΗΛΙΚΩΝ

Το φθινόπωρο του 2009 διοργανώθηκε εκπαιδευτικό σεμινάριο με τίτλο «Χρήση ουσιών στην Εφηβεία και Μετεφηβεία» από το πρόγραμμα απεξάρτησης «18-ΑΝΩ» του Ψυχιατρικού Νοσοκομείου Αττικής. Έγιναν επτά συναντήσεις (συνολικής διάρκειας 24 ωρών) κατά το χρονικό διάστημα από 16/11/09 μέχρι 07/12/09 σε διαφορετικούς χώρους (επιμέρους τμήματα) του προγράμματος του 18-ΑΝΩ, όπως το Τμήμα Εφήβων και Νέων, το Τμήμα Στήριξης Οικογένειας Τοξικομανών και το ειδικό πρόγραμμα για εξαρτημένες μητέρες και τα παιδιά τους. Το άνοιγμα, όπως και το κλείσιμο των εργασιών περιελάμβαναν εισηγήσεις από την κα Κ. Μάτσα, ψυχίατρο με μακρόχρονη δράση στο χώρο της ψυχοθεραπείας και απεξάρτησης, ιδρύτρια και επιστημονική υπεύθυνη του προγράμματος απεξάρτησης «18-ΑΝΩ».

Οι παρουσιάσεις εστίασαν σε θέματα ψυχικών και κοινωνικών παραγόντων που συμβάλλουν στην χρήση ουσιών κατά την περίοδο της εφηβείας, στο ρόλο που μπορεί να διαδραματίσει

η οικογένεια στην πρόληψη και τη θεραπευτική παρέμβαση ενάντια στις εξαρτητικές συμπεριφορές, στη σχέση ανάμεσα στην ψυχοσυναισθηματική ανεξαρτητοποίηση των εφήβων και τις συμπεριφορές κινδύνου από μέρους τους όπως είναι η χρήση ουσιών, στις δυνατότητες της συνέντευξης ως μέσου για κινητοποίηση προς την αλλαγή συμπεριφορών, αλλά και σε πρόσφατα στοιχεία σχετικά με τη χρήση ουσιών από εφήβους στη σύγχρονη ελληνική πραγματικότητα.

Το «18 - ΑΝΩ» υλοποίησε το σεμινάριο στους Επιμελητές Ανηλίκων βάσει της αρχής της δωρεάν παροχής της γνώσης, ενώ αποτελεί το ξεκίνημα μιας συνεχιζόμενης και γόνιμης εκπαιδευτικής συνεργασίας. Τους ευχαριστούμε ιδιαίτερα και προσδοκούμε με πολύ ενδιαφέρον τη συνέχειά της.

Λέτα Καρεφυλάκη
Επιμελήτρια ανηλίκων Αθήνας
letakare@yahoo.com

Κακοποίηση ανηλίκων: Οι ενθύνες της Πολιτείας

Κάτω από τα τριακταφυλλέτια σου πέλματα δυο καρδιές.
 Η καρδιά της μητέρας. Η καρδιά του πατέρα.
 Πάτα γερά. Δεν θα πέσεις.

Γιάννης Ρίτσος

Με αφορμή τη συζήτηση για την παιδική κακοποίηση, που διεξαγόταν αρχές Οκτώβρη στο Στρασβούργο στο Συμβούλιο Εξωτερικών Υποθέσεων της Ευρωπαϊκής Ένωσης, στο οποίο συμμετείχε και η Ελλάδα, καταθέτω μερικές σκέψεις μου για το σοβαρό αυτό πρόβλημα.

Η κακοποίηση των παιδιών είναι ένα ζήτημα, το οποίο ολοένα και πιο συχνά εμφανίζεται στις κοινωνίες μας το τελευταίο διάστημα. Λέγεται δε πως κάθε μορφή ανθρώπινης συμπεριφοράς έχει προηγούμενο στη μυθολογία. Η Ήρα θυμωμένη, επειδή ο σύζυγός της Δίας πήγαινε με άλλες γυναίκες, γέννησε εξώγαμα τον Ήφαιστο, ο οποίος ήταν άσχημος και κουτσός. Μη αντέχοντας η Ήρα να τον βλέπει έτσι, τον πέταξε στη θάλασσα. Η Θέτις τον έσωσε, όμως αυτός πάντα μισούσε την μητέρα του, ήταν βίαιος και ο γάμος του με την Αφροδίτη απέτυχε. Η ιστορία του Ήφαιστου αποτελεί μια κλασική περίπτωση κακοποίησης παιδιών με πολλά γνωστά κοινωνικά και ψυχοδυναμικά χαρακτηριστικά.

Είναι δύσκολο να πιστέψει κανείς ότι οι γονείς μπορεί να κακοποίησαν τα παιδιά τους. Θεωρώ ότι ένα παιδί προστατευμένο στο οικογενειακό του περιβάλλον πολύ δυσκολότερα θα γίνει αντικείμενο κακοποίησης από τρίτους. Ωστόσο, αποτελεί πραγματικότητα ότι εκείνοι που έχουν ταχθεί να φροντίζουν τα παιδιά μπορεί να τα τραυματίζουν σωματικά, σεξουαλικά, ψυχολογικά ή να τα παραμελούν, με αποτέλεσμα να εκτίθεται σε κίνδυνο η σωματική και η ψυχική ανάπτυξή του, αλλά και η ίδια η ζωή του.

Αν και η χώρα μας έχει εξελιχθεί πολιτιστικά και οικονομικά, διαπιστώνουμε μ' έκπληξη βίαια μεμονωμένα περιστατικά και περιστατικά μόνιμης βίας. Υπηρετώντας επί 27 έτη ως επιμελήτρια ανηλίκων, εκ των οποίων τα 25 στη περιοχή Ηλείας, αρκετά περιστατικά σωματικής, ψυχικής, σεξουαλικής κακο-

ποίησης, αλλά και παραμέλησης σημάδεψαν την περιοχή μας και απασχόλησαν την Υπηρεσία μας. Αν και το βαρυσήμαντο αυτό θέμα δεν είναι μόνο νομικό, αλλά κυρίως κοινωνικό που μπορεί ν' αντιμετωπιστεί με αλλαγές κοινωνικών δομών και νοοτροπίας, η δικαστική αντιμετώπιση του προβλήματος εξακολουθεί να παραμένει ένα από τα περισσότερα «φάρμακα» για την καταστολή, αλλά και την πρόληψη του κοινωνικού αυτού προβλήματος.

Η ελληνική νομοθεσία αποδοκιμάζει και τιμωρεί τον βάνουσο ή αδιάφορο γονέα και μπορεί ν' αποστερήσει από αυτόν το δικαίωμα της επιμέλειας και της γονικής μέριμνας. Απαιτείται, όμως, η ίδρυση κατάλληλων μονάδων για την υποδοχή αυτών των παιδιών, όπως επίσης αναγκαίες είναι οι θεραπευτικές παρεμβάσεις στην οικογένεια, εφόσον έχει προγραμματιστεί η επιστροφή των παιδιών στη φυσική τους οικογένεια.

Η πολιτεία έχει επίσης χρέος να εξασφαλίσει καλύτερες συνθήκες ζωής για κάθε παιδί. Η ενημέρωση και η ευαισθητοποίηση της κοινής γνώμης κρίνεται επίσης πρωταρχικής σημασίας, προκειμένου ν' αυξηθεί το αίσθημα προστασίας των παιδιών μέσα από όλες τις σχετικές Υπηρεσίες. Κάθε πολίτης που αντιλαμβάνεται περιστατικό κακοποίησης ανηλίκων έχει την υποχρέωση να ενημερώσει τις αρμόδιες αρχές. Ο βαθμός πολιτισμού μιας κοινωνίας κρίνεται από την ευαισθησία της απέναντι στην κάθε είδους βάνουση συμπεριφορά των ενηλίκων κατά της ανυπεράσπιστης παιδικής ηλικίας.

Οι αρνητικές εμπειρίες στην οικογένεια εκτός του ότι επηρεάζουν την ζωή των παιδιών κατά την προσαρμογή τους στην κοινωνία, "μεταβιβάζονται" επίσης από γενιά σε γενιά, με επακόλουθο ο αριθμός των κακοποιημένων και παραμελημένων παιδιών ν' αυξάνει με την πάροδο των ετών. Η προστασία λοιπόν, των παιδιών είναι μια κοινωνική απαίτηση και η ανταπόκρισή μας πρέπει να είναι άμεση στα παιδιά που μας καλούν σε βοήθεια. Η δε πολιτεία οφείλει να δράσει σε επίπεδο νομικό, διοικητικό και πολιτικό, προκειμένου να δοθεί ασφάλεια σε κάθε παιδί.

Αδιαμφισβήτητα, τέλος, πιστεύω ότι οι Υπηρεσίες Επιμελητών Ανηλίκων, μπορούν να συνεισφέρουν μέσα από ένα νέο πλαίσιο σημαντική βοήθεια στους κακοποιημένους ή παραμελημένους ανήλικους.

Νικολέτα Γεωργοπούλου-Βαρδαμίδα
 Επιμελήτρια Ανηλίκων
 Δικαστηρίου Ανηλίκων Πύργου

ΡΟΖ ΚΤΙΡΙΟ όταν τα κτίρια μιλούν

Ακαδημία και Σίνα γωνία. Εξακολουθώ να ξεχωρίζω και να είμαι ακόμη μια γέφυρα με το παρελθόν, ως διατηρητέο πολιτιστικό κτίριο «Κωστής Παλαμάς», στην απόχρωση του ροζ. Ο μεσημεριανός ήλιος της Τετάρτης 17 Φλεβάρη 2009 κάνει το τσουκτερό κρύο πιο υποφερτό. Με το ροζουλί χρώμα που με έχουν στολίσει, και όχι με το θλιβερό χρώμα του νοσοκομείου, βοηθάει να σταματούν οι διαβάτες, να κοιτάζουν και να μονολογούν «Α! το όμορφο ροζ κτίριο του Κωστή Παλαμά!».

Αλήθεια τι μνήμες βγαίνουν από το παρελθόν. Σίγουρα, νιώθω ευχαρίστηση και ικανοποίηση τώρα, γιατί με προσέχουν, δεν με διαλύουν, δεν με καταστρέφουν.

Η ώρα περνάει, το συνέδριο στον πρώτο όροφο, στην καταπληκτική αίθουσα, που διακοσμείται από πίνακες ηρώων της επανάστασης του '21 αλλά και λογίων, πνευματικών ανθρώπων της μεταπολεμικής περιόδου και μεταπολεμικής, βρίσκεται σε εξέλιξη. Θεωρητικοί διάφοροι, εγκληματολόγοι, κοινωνιολόγοι, εκφράζουν τις διάφορες απόψεις για την καλύτερευση του Σωφρονιστικού συστήματος και για την επανένταξη των κρατουμένων. Μέσα από τις συναντήσεις αυτές κάθε φορά, αποκτώ ζωντάνια και νιώθω λιγότερη μοναξιά. Κόσμος μπάνει, βγαίνει, επικοινωνεί και ο πολιτισμός όρθιος στο ανάστημά του.

Μέσα στην ψυχία της ημέρας ξαφνικά, περνούν την πόρτα πολλά άτομα με στρατιωτικό βηματισμό. Δεν με κοιτάζουν, δεν με προσέχουν, δεν βλέπω τα πρόσωπά τους. Είναι καλυμμένα με μάσκες. Αρχίζω να ανησυχώ, γιατί την έχω ξαναδεί αυτή την εικόνα. Φοβάμαι ότι θα με καταστρέψουν και δεν θα έχω κανένα σημείο αναφοράς στο τώρα και στο αύριο.

Ξαφνικά ακούγονται φωνές, δυνατές φωνές, που διαπερνούν όλη μου την ιστορία. Αλήθεια, άραγε αυτοί που είναι μέσα στην αίθουσα, τι έγιναν, τι κάνουν; Κορίτσια, αγόρια με καλυμμένα τα πρόσωπα ουρλιάζουν και λένε: "Καθίστε όλοι κάτω, δουλικά της εξουσίας, που παρακολουθείτε τέτοια συνέδρια". Κατευθύνονται στο βήμα που μιλάει γνωστός εγκληματολόγος και τον χτυπούν στο πρόσωπο με σιδερογροθιά. Φόβος παντού, παγωμάρα. Όλοι πεσμένοι κάτω από τις καρέκλες. Εκσφενδονίζονται μπογιές παντού, στους ανθρώπους, στους πίνακες, στους τοίχους. Σπάνε τζάμια και τα γυαλιά πετάνε πάνω από τα κεφάλια. Ακούγεται μια φωνή ανδρική από το βάθος «Αφήστε μας, έχουμε και παιδιά». Πονάει ο κόσμος, πονάω και εγώ. Τα πρόσωπα των ηρώων από το παρελθόν είναι μάρτυρες και σ' αυτό το δρώμενο, που σήμερα έμαθα, ονομάζεται «τρομακτική επίθεση ή τυφλό χτύπημα βίας». Ο χρόνος φαίνεται σαν αιώνας. Πότε θα τελειώσει αυτό; Εγώ τι έφταιξα για να γίνει αυτό; Σκέψεις που με διαπερνούν, μαζί με την αγωνία, τι θα γίνει παραπέρα. Θα φύγουν ή θα μας κακοποιήσουν περισσότερο;

Ξανακούγεται πάλι ο βηματισμός ο στρατιωτικός και τα νεαρά άτομα, αγόρια- κορίτσια με τις κουκούλες φεύγουν. Πάλι δεν με κοιτάζουν. Ακούω να λένε: «Και τι έγινε, οι ζημιές θα αποκατασταθούν, οι τοίχοι θα καθαρίσουν, οι άνθρωποι θα ηρεμήσουν».

Μόνο το ροζουλί χρώμα μου δεν πείραξαν και ευτυχώς θα συνεχίσουν, να με κοιτάζουν, και να μου μιλάνε οι διαβάτες.

Θα' θελα να βγάλουν τις μάσκες τους για μια στιγμή, να τους κοιτάξω και να μιλήσουμε δίχως εμπόδια. Να τους εκφράσω πώς ένιωθα και πώς νιώθω τόσα χρόνια, μέσα από τις διαφορετικού τύπου επιθέσεις, που γίνονται από τα διαφορετικά ιδεολογικά στρατόπεδα μέσα από το πέρασμα του χρόνου.

Μετά από λίγη ώρα, έφυγαν όλοι οι μετέχοντες στο σημερινό δρώμενο και εγώ στέκομαι και πάλι Ακαδημίας και Σίνα γωνία. Το φως του ήλιου φεύγει και έρχεται το σούρουπο με το κρύο πιο έντονο. Το φως το νυχτερινό με κατακλύζει για να διακρίνομαι καλύτερα, αφήνοντας πίσω τις πρωινές μνήμες, ίσως αύριο, νιώσω καλύτερα και περηφανεύομαι για την ιστορία μου "Κωστής Παλαμάς".

Αγγελική Παππά - Επιμελήτρια ανηλικών Αθήνας

Το Γάλα Σχόλιο αφιερωμένο στην «Ξένια» σου επαγγέλμασός μας

Το «Γάλα» του Βασ. Κατσικουούρη με τις συγκλονιστικές ερμηνείες της Άννας Βαγενά και του Δημήτρη Πατσά συνειχίζει να παίζεται για τέταρτη συνεχή χρονιά στο θέατρο «Μεταξουργείο». Αν φυσικά θελήσουμε να αφεθούμε στη συγκίνηση της Τέχνης, το έργο μιλά σε μας τους επιμελητές ανηλικών άμεσα, σε δεύτερο πρόσωπο. Γροθιά στο στομάχι, σκληρή όσο τα αδιέξοδα περιστατικά μας.

Ένας έφηβος μετανάστης από τη Ρωσία με σχιζοφρένια φλερτάρει με την παραβατικότητα. Η κυρία Ξένια, η κοινωνική λειτουργός του, θα συμβάλει στη λύση του δράματος (με αριστοτελικούς όρους) και θα υποδείξει τον δρόμο προς το ψυχιατρείο: μια λύση, όμως, που είναι δέση, κόμπος στο λαιμό. Το έργο δεν έχει καθαρή (δηλαδή αποκατάσταση της ηθικής τάξης), αφού το «θύμα» της μοίρας (ο έφηβος Λευτέρης) είναι εκείνος που «τιμωρείται».

Και η μάνα του Λευτέρη είναι μια μάνα με λαϊκή σοφία. Δεν κατηγορεί, μόνο διαπιστώνει: «Όλοι οι άνθρωποι καλοί είμαστε. Ο φόβος μας κάνει κακούς».

Όταν πεθαίνει η Μάνα, η ελληνική πολιτεία δεν έχει να προσφέρει εναλλακτικές ανοιχτής περίθαλψης. Η Πατρίδα γίνεται αφιλόξενη για τους πιο αδύναμους (τους παλιννοστούντες ή τους ψυχικά νοσούντες, και οπωσδήποτε για τον Λευτέρη που είναι και τα δύο). Η κυρία Ξένια, χωρίς να εμφανίζεται ποτέ επί σκηνής, κινεί τα νήματα, στο μέτρο που της επιτρέπει ο ρόλος της. Ίσως όχι τυχαία τη λένε Ξένια, που σημαίνει εκείνη που αγαπά τους ξένους.

Αν μας φαίνεται ο ρόλος οικείος, ως εξοπλιστούμε με χιούμορ και αυτοσαρκασμό. Ο έφηβος εκφράζει τολμηρά την άποψή του για μας. Ας επιτρέψουμε επίσης στον επαγγελματία εαυτό μας να νιώσουμε περισσή τρυφερότητα όταν η νοσημένη μάνα, που θηλάζει καρτερικά το 17χρονο ασθενικό παιδί της, γυρεύει κερπήφορα. «Τι νά' κανα κυρία Ξένια μου!!!!» (Ας μου επιτρέψουν την ενσυναίσθηση οι ειδικοί και οι γονείς που γνωρίζουν καλά την αξία των ορίων).

Χριστίνα Μουσοπούλου
Επιμελήτρια ανηλικών Πειραιά

συνέχεια από σελ. 1

As συστηθούμε...

ΤΙ ΚΑΝΟΥΜΕ

Το έργο και τα καθήκοντα των Επιμελητών Ανηλίκων καθορίζονται στο άρ.7 του Π.Δ. 49/79, σύμφωνα με το οποίο, ως Επιμελητές:

- Διενεργούμε κοινωνική έρευνα τόσο στο πλαίσιο της ποινικής αντιμετώπισης της παραβατικότητας των ανηλίκων όσο και στο πεδίο της πρόληψης (η ανάθεση των σχετικών περιπτώσεων γίνεται από την Εισαγγελία Ανηλίκων).
- Εφαρμόζουμε τα αναμορφωτικά και θεραπευτικά μέτρα, όπως ορίζονται στα άρθρα 122 και 125 του Ν. 3189/03 (π.χ. μέτρα υπεύθυνης επιμέλειας γονέων, επιμέλειας υπηρεσίας επιμελητών ανηλίκων, κοινωφελούς εργασίας, παρακολούθησης κοινωνικών και ψυχολογικών προγραμμάτων κ.α.).
- Ασκοούμε προστατευτική επίβλεψη σε ανηλίκους που βρίσκονται σε δοκιμαστική άδεια από ιδρύματα αγωγής.

Πιο συγκεκριμένα,

- Οι υπηρεσίες μας έχουν ως αντικείμενό τους την εκτίμηση αναγκών, την συμβουλευτική και την παρέμβαση εξωδικαστηριακά και δικαστηριακά για τον ανήλικο και την οικογένειά του.
- Κατά την προδικασία, συνεργαζόμαστε με τον ανήλικο και την οικογένεια και συντάσσουμε εμπιστευτική έκθεση κοινωνικής έρευνας προς το Δικαστήριο Ανηλίκων. Πολλές φορές επισκεπτόμαστε τον ανήλικο στο σπίτι του, στη φυλακή, στο ίδρυμα που μπορεί να φιλοξενηθεί ή αλλού.
- Προτείνουμε στο Δικαστήριο τα κρινόμενα ως κατάλληλα για την περίπτωση αναμορφωτικά ή θεραπευτικά μέτρα.
- Σε ορισμένες περιπτώσεις και μετά την εκδίκαση

της υπόθεσης παρακολουθούμε την πορεία εφαρμογής των αναμορφωτικών/θεραπευτικών μέτρων που επέβαλε το Δικαστήριο, λαμβάνοντας συχνή ανατροφοδότηση σχετικά με την εξέλιξη των ανηλίκων.

Συνοψίζοντας, ο ρόλος μας είναι υποστηρικτικός προς τους ανήλικους και τις οικογένειές τους, μέσω της συμβουλευτικής που παρέχεται και των παραπομπών προς φορείς εξειδικευμένων υπηρεσιών, όποτε αυτό κρίνεται αναγκαίο. Στόχος μας είναι η εκτίμηση αναγκών και ο κατά περίπτωση σχεδιασμός εξατομικευμένης στρατηγικής παρέμβασης ώστε, μέσα σε ένα κλίμα συνεργασίας και επικοινωνίας, ο ανήλικος να ενδυναμωθεί, να κινητοποιηθεί και να επαναπροσδιορίσει τους στόχους του.

ΜΕ ΠΟΙΟΥΣ ΣΥΝΕΡΓΑΖΟΜΑΣΤΕ

Οι Υπηρεσίες Επιμελητών Ανηλίκων λειτουργούν σε ένα ευρύτερο δίκτυο συνεργασιών με διάφορους φορείς. Πιο συγκεκριμένα, συνεργαζόμαστε:

- με τα σχολεία και τα κατά τόπους γραφεία Πρωτοβάθμιας και Δευτεροβάθμιας Εκπαίδευσης.
- με την Τοπική Αυτοδιοίκηση (Δήμους) και τους τοπικούς φορείς.
- με διάφορους Δημόσιους οργανισμούς ή Μη Κυβερνητικές Οργανώσεις, ανάλογα με τις ανάγκες του ανήλικου και της οικογένειάς του.
- με τον ΟΑΕΔ, για την ένταξη στην αγορά εργασίας των ανηλίκων με τους οποίους είμαστε σε συνεργασία.

Μυρσίνη Πυκνή - Χριστίνα Μουτσοπούλου
Επιμέλεια ΔΣ ΣΕΔΑ 2008-2010

(Το παρόν κείμενο θα αποτελέσει βάση του τρίπτυχου φυλλαδίου των υπηρεσιών μας.)

Π Ε Ρ Ι Μ Ε Ν Ο Υ Μ Ε

- Την άποψή σας για το περιοδικό στο sedaepimelites@hotmail.com ή στο fax: 210-4171101.
- Τα σχόλια και τις επισημάνσεις σας για τις βελτιώσεις του Κώδικα Ποινικής Νομοθεσίας για τους ανήλικους, προκειμένου να ξεκινήσει δημιουργικός διάλογος.
- Την εμπειρία σας από την εφαρμογή νέων αναμορφωτικών μέτρων (π.χ. κοινωφελής εργασία).
- Τη δημοσιογραφική σας ανταπόκριση από την περιφέρειά σας
- Τις λογοτεχνικές σας δοκιμές!!!!

ΣΤΕΙΛΤΕ ΜΑΣ:

- Τις διευθύνσεις των φορέων (φορέας, διεύθυνση και Τ.Κ.) που θέλετε να αποσταλεί το περιοδικό, προκειμένου να καταρτιστεί λίστα αποδεκτών.

Δ!@γων!6ρξς Κ@λλ!τεχνί@s

Για την έκδοση του τρίπτυχου - ενημερωτικού φυλλαδίου του κλάδου, το ΔΣ προκηρύσσει διαγωνισμό καλλιτεχνίας, προκειμένου να φιλοτεχνηθεί το έντυπο. Όποιος συνάδελφος (ή ανήλικός του) μπορεί να φιλοτεχνήσει εικόνα, σκίτσο ή γκράφιτι, ας μας το στείλει. Το καλύτερο θα επιλεγεί για το τρίπτυχο και τα υπόλοιπα θα φιλοξενηθούν στα επόμενα τεύχη του περιοδικού μας.

Καταληκτική ημερομηνία 30/12/2010.